

La llengua catalana en l'actualitat

Direcció General de Política Lingüística
Institut de Sociolingüística Catalana

La llengua catalana en l'actualitat

Segona edició
revisada i ampliada
a cura de Marc Leprêtre

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Barcelona 1992

Secretaria de Política Lingüística
Centre de Documentació

1031013617

DL/42-21e

0161-58160

Institut Català de Bibliografia. Dades CIP:

La **Llengua** catalana en l'actualitat. -- 2a ed. rev. i ampliada

A la part superior de la portada: Direcció General de Política Lingüística.

Institut de Sociolingüística Catalana

ISBN: 84-393-1932-0

I. Leprêtre, Marc, ed. II. Catalunya. Generalitat.

Departament de Cultura III. Institut de Sociolingüística Catalana

IV. Col·lecció 1. Català -- Normalització -- 1978/

804.99-06“1978/...”

© Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Edició a càrrec del Departament de la Presidència

Primera edició: Desembre 1990, a cura de Mireia Carulla

Segona edició: Març 1992, a cura de Marc Leprêtre

Tiratge: 6.500 exemplars

ISBN: 84-393-1932-0

Dipòsit legal: B-4535-1992

Fotocomposició: Master-Graf

Impressió: T. G. Soler, SA

Sumari

1. Marc general	7
2. La llengua i la literatura catalanes: breu història	11
3. El coneixement de la llengua catalana	15
4. El marc legal	19
5. L'Administració pública	21
6. L'ensenyament	23
7. Món socio-econòmic	31
8. Mitjans de comunicació i producció cultural	33
9. Índex de taules	50

La llengua catalana cap al 2000

Per fer una anàlisi del present i traçar les perspectives de futur de la llengua catalana és una condició indispensable adoptar un punt de vista en el qual el passat més immediat s'ha de contrapesar amb la projecció a curt termini de la dinàmica social que ha assolit la llengua. Si la llengua catalana va ser totalment proscripida durant els primers anys de la dictadura, els immediatament posteriors a la Guerra Civil (1936-1939), amb el pas del temps el català va saber obrir esclletxes en diferents àmbits i guanyar posicions en la vida pública del país. Però no va ser fins al restabliment del sistema democràtic a l'Estat espanyol, amb l'aprovació de la Constitució de 1978, que el català va recuperar el seu rang de llengua oficial del territori.

Si ja durant els darrers anys de la dictadura el català havia guanyat presència pública, sobretot en les manifestacions de caràcter cultural —literatura, teatre, cançó, etc.— el restabliment de l'oficialitat de la llengua va possibilitar l'inici del camí cap a la preeminència de la llengua catalana en els diferents àmbits de la vida del país.

Aquesta preeminència és ben palesa avui dia en els àmbits culturals que ja s'havien començat a catalanitzar durant els anys seixanta. Tanmateix, la preeminència en la vida quotidiana mostra un avanç més lent a causa dels múltiples factors econòmics, socials i administratius que hi intervenen. Amb tot, les administracions han estat un element catalanitzador de primer ordre, en tot el que fa referència a les seves relacions amb els ciutadans.

Podem observar com la premsa diària, per exemple, ha seguit un camí de catalanització, que, en el cas de la premsa comarcal, ja s'ha assolit gairebé del tot. La ràdio i la televisió reflecteixen, també, un augment continuat del català en les seves programacions, sobretot a partir de la creació de les cadenes de televisió catalanes i de l'aparició de les noves emissores radiofòniques, moltes d'elles municipals o de titularitat pública. Per ser conscients d'aquest avanç social de la llengua cal que comparem la situació actual amb la de l'any 1975. Hi ha altres àmbits, com el de la justícia, el comercial o el de la publicitat, en els quals la llengua té un paper important, que també han vist com el català s'ha anat introduint en les seves pràctiques, encara que més lentament que en els altres àmbits esmentats.

Potser la dada més destacable i orientadora respecte al futur de la llengua catalana és que gairebé tots els joves entre 10 i 15 anys tenen competència lingüística en català. Això significa que els esforços encaminats a la seva preeminència i al seu ús social majoritari han comportat un augment qualitativament considerable del seu coneixement entre les joves generacions.

En el seu camí cap al 2000 la llengua catalana està aconseguint desbloquejar el divorci que durant anys hi havia hagut entre un català popular i dialectal i el català normatiu, escrit i llegit per una minoria culta. El català ja no és aquella llengua que havien volgut condemnar a l'ús estrictament domèstic i antropològic. El català és llengua de cultura i de ciència, llengua de *rock* i llengua notarial. Al cap de pocs anys del restabliment de la seva oficialitat, el català es mostra com a llengua moderna, com a llengua de futur, pròpia d'una comunitat amb afany de sentir-se lligada per aquesta llengua.

JOAN GUITART I AGELL
Conseller de Cultura

1. Marc general

El català pertany al grup de les llengües neolatines occidentals juntament amb el castellà, el portuguès i el francès per citar les llengües majoritàries dins d'aquest grup. Es parla en una extensa àrea de l'est de l'Estat espanyol (Catalunya, Illes Balears, Comunitat valenciana i Franja de Ponent, frontera amb l'Aragó), Andorra, el sud-est de França (Departament dels Pirineus orientals) i la ciutat sarda de l'Alguer.

Per raons històrico-polítiques, el gruix de la població catalanoparlant viu dins els límits de l'Estat espanyol, on el domini lingüístic de la llengua catalana ocupa un territori de més de 60.000 km² on és llengua oficial. Aquest territori, que comprèn les tres comunitats autònomes de Catalunya, Balears i València, és habitat per aproximadament uns 10 milions de persones, de les quals segons les darreres dades de què disposem vora de 6 milions parlen el català i gairebé 9 milions l'entenen.

L'àmbit territorial en el qual la llengua catalana té la seva principal implantació és la comunitat autònoma de Catalunya on ha estat l'única llengua que s'ha parlat ininterrompudament durant més de 700 anys. D'altra banda, podem afirmar que és la llengua de gairebé tots els ciutadans nascuts a Catalunya, entre els quals els joves d'edats compreses entre els 10 i els 20 anys la dominen majoritàriament amb una gran competència.

Des d'un punt de vista legal, la llengua catalana és oficial en les tres comunitats autònomes abans esmentades i hi gaudeix de la protecció d'una legislació específica. Es tracta de les lleis de normalització lingüística aprovades l'abril de 1983 a Catalunya, el novembre de 1983 a la Comunitat valenciana i l'abril de 1986 a les Illes Balears. Val a dir que aquestes lleis han estat posteriorment desenvolupades mitjançant ordres i directrius que n'asseguren l'aplicació i el desenvolupament en àmbits concrets.

Pel que fa a l'ensenyament, punta de llança del procés de normalització lingüística de qualsevol comunitat lingüística minoritzada, el català és una assignatura obligatòria, juntament amb la de llengua castellana en totes les escoles de Catalunya. De més a més, el curs passat (1989-1990), la meitat dels centres escolars del Principat impartien la totalitat del seu ensenyament en català, la qual cosa representa aproximadament el 40 % del total dels alum-

nes. De més a més, totes les escoles estan obligades a impartir un mínim de dues assignatures en català a partir dels 10 anys. Aquests darrers anys s'ha implementat un programa d'immersió lingüística per a més de 80.000 nens castellanoparlants de les escoles de Barcelona i la seva conurbació metropolitana. Pel que fa a l'ensenyament universitari, si bé el català és la llengua oficial de les tres universitats de Catalunya i el seu ús hi és generalitzat alhora que la majoria d'alumnes l'entén i el sap parlar, val a dir que la seva presència a les aules i en els materials de treball és bastant desigual segons les facultats. També s'estudia el català com a assignatura universitària en 110 universitats estrangeres d'arreu del món, 25 de les quals reben ajuts de la Generalitat de Catalunya mitjançant subvencions per a la creació i manteniment de lectorats, tramesa de material didàctic, aspectes de programació i avaluació dels coneixements adquirits. Dues iniciatives que convé ressaltar en aquest àmbit són la creació del Certificat Internacional de Català (amb experiències pilot a Zuric, Frankfurt i Brussel·les, entre d'altres) i la signatura recent d'un conveni amb la Université de la Sorbonne (París IV) per a la creació d'una càtedra de llengua i cultura catalanes, els cursos de la qual seran inclosos als programes d'estudis oficials.

En l'àmbit dels mitjans de comunicació, la presència del català en l'escena pública és bastant desigual. Si després de la llarga interrupció que va significar el règim franquista el panorama de la premsa en català ha millorat sensiblement gràcies a l'aparició de diaris íntegrament redactats en català com ara l'*Avui* (1976), el *Punt Diari* (1979), *Regió-7* (1978), la reaparició en català del *Diari de Barcelona* (1986), la publicació en català del *Diari de Lleida* (1989) i del *Diari de Girona* (1990), podem oblidar que el tiratge total d'aquests diaris només representa el 12 % del tiratge total de premsa diària a Catalunya i el 14 % del total de l'audiència dels diaris catalans. En canvi, la situació de la llengua catalana en l'àmbit televisiu és força més encoratjadora ara per ara. La creació de *TV3* (1983) i del *Canal 33* (1989) per part de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió ha suposat que els telespectadors catalans puguin disposar d'una programació íntegrament en català des del migdia fins a la mitjanit. Si a això, hi afegim els programes en català de *TVE-2* que es poden seguir a Catalunya els vespres gràcies a la desconexió de la xarxa estatal, veiem com el català té una forta presència en les pantalles de Catalunya. Ara bé, caldrà mesurar més endavant l'impacte —presumiblement negatiu— de l'arribada de les televisions privades a l'Estat espanyol a partir de desembre de 1989 (*Antena 3*), *Tele 5* (març de 1990) i *Canal Plus* (setembre de 1990), ja que aquestes emeten íntegrament en castellà.

Finalment, en el món radiofònic, la presència de la llengua catalana és assegurada per més de 100 emissores locals que majoritàriament emeten per la banda de FM. Cal destacar que tant *Catalunya Ràdio* (segona emissora de

Catalunya) com *RAC 105*, ambdues emissores de la CCRTV, gaudeixen d'un èxit notable entre els oients i mantenen de fa anys una tendència a incrementar la seva audiència.

Del 1975 ençà, la recuperació de la producció editorial en llengua catalana ha estat un fenomen ràpid ja que s'ha passat dels 611 títols publicats el 1975 als més de 4.000 publicats el 1990. Cal matisar, però, que la recuperació ha estat afavorida pel fet que es partia d'una producció extremament baixa i que la producció de llibres en català per habitant és inferior, per exemple, a la dels llibres en gal·lès. Les dues principals editorials catalanes, Edicions 62 i Enciclopèdia Catalana, així com la munió de petites editorials de llibres catalans, publiquen un ampli ventall de títols de les temàtiques més variades.

Després de l'ensulsiada que la dècada dels anys 80 ha significat per a la *Nova Cançó* (només Lluís Llach i Maria del Mar Bonet mantenen la seva presència d'èxits en el públic) i a pesar del trasllat de les companyies discogràfiques a Madrid, de la desaparició de les discogràfiques catalanes, del poc coratge d'aquestes a l'hora de difondre nous valors i de l'extensió entre el jovent del gust per la música anglo-saxona, els dos o tres darrers anys han vist una certa recuperació de la cançó en català amb l'aparició de nous valors com ara *Sopa de Cabra*, Albert Pla (amb més de 40.000 còpies venudes del seu darrer disc), *Sau* o *Els Pets*, per bé que la cançó catalana continua patint greus mancances d'infraestructura i de promoció.

Potser el punt més feble de la presència del català en el món cultural sigui la indústria cinematogràfica on, si bé ha augmentat notablement la producció i la creació de pel·lícules en català, la seva presència continua essent ultra-minoritària en el mercat de l'exhibició de pel·lícules i en els video-clubs. A pesar de tot, les més de 40 pel·lícules de llargmetratge en català des del 1981 i el doblatge de més de 12 pel·lícules al català en el mateix període signifiquen un punt d'inflexió que pot ser determinant amb vista a l'evolució futura d'aquesta indústria on les dificultats vénen donades principalment per productores i empreses d'exhibició i les deficiències de la infraestructura cinematogràfica europea en general.

La situació de la llengua catalana en el món del teatre és clarament favorable ja que en el transcurs dels darrers anys s'ha estrenat pràcticament el doble d'obres en català que en castellà a Barcelona, mentre que a comarques més del 90 % de les estrenes es fa en català. Cal subratllar, però, la divisió funcional existent entre les estrenes en català i en castellà de teatre a Catalunya: el castellà predomina en les obres de vodevil i de *gènere chico* mentre que el català és àmpliament majoritari en les obres de caire més intel·lectual.

La llengua catalana és la llengua pròpia de l'Administració autonòmica i

de l'Administració local. Podem afirmar que en aquests dos àmbits, la situació de la llengua catalana és molt favorable atès que tota la producció de documents de la Generalitat es fa en català i les relacions laborals es desenvolupen majoritàriament en català. Confiam que l'enquesta que s'està realitzant en aquests moments entre els funcionaris de la Generalitat ens permeti confirmar aquestes dades. Pel que fa a l'administració local, fóra bo incidir més en la normalització lingüística de certs ajuntaments de la conurbació metropolitana amb gran majoria d'arlòfons, que encara utilitzen majoritàriament el castellà, atesa la seva situació social i lingüística.

Pel que fa a l'Administració de justícia i la delegada de l'Estat, la llengua catalana hi continua essent minoritària en tant que no sembla haver cap voluntat explícita per part dels interessats a normalitzar-ne la situació, per bé que hem pogut detectar alguns indicis de canvis positius en l'Administració de justícia (increment de l'ús oral informal, *status* legal del català).

Finalment, el món socio-econòmic és el que presenta paradoxalment més avenços i mancances. Si d'una banda el món del comerç, el sector de l'automoció i empreses de titularitat estatal han emprès de manera decidida el camí de la normalització lingüística amb un increment notable de la presència del català, de l'altra, el castellà continua dominant de manera abassegadora en el sector de les empreses (per bé que aquestes comencen a obrir-se al català principalment en l'àmbit de la comunicació publicitària), tant privades com públiques.

2. La llengua i la literatura catalanes: breu història

Formada en els comtats francs de la Marca Hispànica, a la qual els territoris de la futura Catalunya quedaren incorporats arran de la invasió musulmana de la Península, la llengua catalana apareix per primera vegada en la documentació escrita a la segona meitat del segle XII. El primer text de què disposem en llengua catalana és una versió autòctona del *Forum Iudicum*, un codi de lleis visigòtic, que data de la segona meitat del segle XII; trobem un sermóari escrit en català, les *Homilies d'Organyà*, que recull la disposició dictada en el Concili de Tours (813) la qual recomana als sacerdots difondre els Evangelis «in rusticam romanam linguam».

Per bé que els poetes catalans van utilitzar l'occità com a llengua de les seves produccions literàries durant els segles XIII, XIV i principis del XV (no és fins llavors que Ausiàs March l'arraconarà definitivament a favor del català), el català compta ja des del segle XIII amb el seu primer gran talent literari universal: Ramon Llull. Amb Llull, el català assoleix la seva primera fase de maduresa en tant que aquest no només conreà la prosa literària (*Llibre d'Evast e Blanquerna*) sinó que també utilitzà el català (juntament amb l'àrab i el llatí) per als seus tractats de filosofia i teologia, i es convertí així en un dels primers intel·lectuals europeus a utilitzar una llengua vernacle en comptes del llatí.

El gran període següent, encara que parcialment solapat amb l'anterior, s'estén al llarg de gairebé un segle entre el 1274, any en què apareix el *Llibre dels feyts* (o *Crònica de Jaume I*) i la *Crònica de Pere el Cerimoniós* (1386), obra que clou el gran cicle històric de les quatre grans cròniques que es completa amb les cròniques de Bernat Desclot i de Ramon Muntaner.

A cavall entre aquest període i mitjan segle XV apareixen les figures de Francesc Eiximenis, màxim exponent de la prosa religiosa, Bernat Metge, autor rellevant de l'humanisme a Catalunya i Europa, Joan Roís de Corella, figura emblemàtica de la «valenciana prosa» i, finalment, el poeta de Gandia, Ausiàs March, autèntic forjador de la poesia catalana i paladí de la introspecció i de l'intimisme més personal alhora que, ja ho hem vist, primer poeta

que verament es desféu del llast provençalitzat que fins llavors havia marcat la poesia catalana.

Finalment, i per cloure aquests dos segles que conformen el període més gloriós de les lletres catalanes, en el qual aquestes assoleixen la seva plena maduresa i carta de representació en l'escena de la literatura i de la filosofia europees medievals i del Renaixement, hem de destacar la novella *Tirant lo Blanc*, del cavaller valencià Joanot Martorell, primera novel·la moderna de la literatura europea, qualificada de «novella total» per Vargas Llosa i com «el mejor libro del mundo» per Cervantes en el *Quijote* (cap. V, Llibre Primer).

Després vingué l'ensulsiada. Diversos són els factors que provocaren el decandiment de les lletres catalanes, entre els quals destaquem: l'extinció de la dinastia del casal de Barcelona i la consegüent castellanització de la Corona d'Aragó (Compromís de Casp, 1412), la guerra civil contra Joan II (1462-1472), l'abdicació cultural dels mecenes i el trasllat d'aquests a la cort de Castella, després de la unió dels regnes peninsulars (1479), la minva demogràfica de la població catalana de resultes de les nombroses guerres i epidèmies del període, minva sovint compensada amb la immigració de contingents castellanoparlants, la influència universalitzadora de l'Humanisme i la coincidència del declivi de la literatura catalana amb el Segle d'Or de les lletres castelleses. El període de decadència de la literatura catalana i el progressiu deteriorament de l'*status* social de la llengua catalana s'allargà durant els segles XVI, XVII i XVIII, al llarg dels quals a penes podem destacar autors com ara Pere Serafi, Francesc Vicent Garcia o Francesc Fontanella. Paral·lelament la llengua catalana és progressivament bandejada de la cort i dels usos administratius i ja durant el regnat de Carles V s'extingeix com a llengua de l'administració del Regne.

Així, doncs, aquests tres llargs segles de decandiment de la llengua i la literatura catalanes posaren els fonaments de la delicada situació que havia de viure la llengua al llarg del segle XIX i fins pràcticament els nostres dies, a pesar dels (massa) curts intervals de recuperació (Renaixença, Mancomunitat, II República). Amb tot, el català no deixà mai de ser la llengua de comunicació normal dels territoris de llengua catalana. Així, si els literats i els governants abandonaren el català, el poble menut en canvi no deixà mai la seva llengua i continuà utilitzant-la. No és fins principi del segle XX amb les primeres onades migratòries de castellanoparlants que el català començà a veure amenaçada la seva supremacia com a llengua quasi exclusiva de Catalunya. Ara bé, ni les successives dictadures (la de Primo de Rivera i la del general Franco) ni l'arribada de més d'un milió de treballadors immigrants castellanoparlants, principalment, durant les dècades dels 50 i dels 60 no van suposar que la llengua catalana deixés la llengua de les relacions informals entre gent nascuda a Catalunya.

L'adveniment de la burgesia, la nova classe social en plena puixança que havia liderat la revolució industrial que convertí Catalunya en la regió més avançada econòmicament, socialment i comercialment de l'Estat, significà la recuperació de la llengua i la literatura catalanes. Els prohoms de la societat catalana endegaren, potser amb la voluntat d'afermar-hi el seu poder recentment estrenat, el procés de *renaixença* de la comunitat nacional catalana. Autors com ara Antoni M. Alcover, defensor de la unitat de la llengua catalana, Manuel Milà i Fontanals, impulsor dels estudis filològics, i escriptors com ara Narcís Oller i Santiago Rusiñol aconseguiren fer que el català fos, de nou, una llengua apta per a tots els usos.

L'albada del segle XX i els primers decennis del segle veieren com s'obria un període crucial i vital per a la llengua i la literatura catalanes. Al tombant del segle passat i durant els primers anys d'aquest, el *Modernisme* representà un trencament estètic i temàtic amb tota la producció literària del segle XIX amb escriptors com Joan Maragall i la seva teoria de la «paraula viva», alhora que Catalunya se sumava als avantguardismes de moda a Europa mitjançant Joan Salvat-Papasseit i J.V. Foix, els quals presentaren una gran voluntat d'originalitat creativa que passava pel trencament amb les formes tradicionals de la poesia. Paral·lelament a aquests moviments literaris i a cavall amb el següent, que fou el *Noucentisme*, s'esdevé un fet determinant per a la recuperació de la llengua catalana com a llengua moderna i apta per a tots els usos: la tasca ingent de normativització del corpus lingüístic català duta a terme per Pompeu Fabra. Les seves tres obres cabdals, les *Normes Ortogràfiques* (1913), la *Gramàtica Catalana* (1917) i el *Diccionari General de la Llengua Catalana* (1932), que coincideixen amb la creació de l'Institut d'Estudis Catalans (1907), suposaren la modernització definitiva de la llengua catalana i l'empenta que havia de donar aviat els seus fruits en la literatura. Autors com ara Josep Carner, Eugeni d'Ors i Carles Riba foren les figures més emblemàtiques i excelses de la literatura catalana fins a la guerra i, en el cas de Riba i Carner, fins ben entrats els anys cinquanta i seixanta, respectivament.

El final de la Guerra Civil suposà la desaparició de la llengua catalana de l'escena pública, bandejada com fou de les institucions, mitjans de comunicació, ensenyament i activitats socio-econòmiques. Sens dubte el període comprès entre 1939 i principis del seixanta marcà l'etapa més dura de la llengua catalana al llarg de tota la seva història ja que a les circumstàncies abans esmentades cal afegir l'arribada de contingents massius d'arlòfons castellano-parlants, la qual cosa suposà que per primera vegada a la història, el castellà esdevenia la llengua d'ús corrent a Catalunya. Els anys seixanta, però, començaren amb una certa liberalització del règim i veieren el naixement d'una sèrie de publicacions com ara *Serra d'Or*, *Tele Estel* o *Cavall Fort* que intro-

duïren el català en el món dels mitjans de comunicació. Paral·lelament, la literatura catalana assolí de nou un nivell de prestigi amb autors celebrats internacionalment: Salvador Espriu, profeta de la reconciliació i del pluralisme harmònic de la mítica *Sepharad*; Carles Riba, autor d'una obra rigorosa i excel·lent, traductor dels autors clàssics, i J.V. Foix, que prosseguí fins pràcticament els nostres dies la seva obra poètica, eclèctica i renovadora.

De l'any 1979 ençà, el període que podríem anomenar com el de la via autonòmica, veu com el procés de normalització lingüística endegat pel govern autònom de Catalunya en resposta a la demanda social aconsegueix assolir cada vegada més àmbits d'ús per al català mitjançant una forta implantació en l'ensenyament i en els mitjans de comunicació, mentre que la indústria cultural catalana entra en un camí de normalitat amb una gran profusió d'autors i gèneres.

3. El coneixement de la llengua catalana

La llengua catalana va ser proscriu de l'escena pública durant el règim dictatorial del general Franco (1939-1975). La seva gairebé total desaparició d'àmbits tan importants amb vista al desenvolupament d'una llengua tot just codificada com ho era el català al principi de la Guerra Civil com ara l'Administració pública, l'ensenyament i els mitjans de comunicació va provocar que quedés reduïda a l'àmbit domèstic (on mai no deixà de parlar-se) i a manifestacions clandestines o tolerades sempre i quan no suposessin un fenomen de masses (potser l'única excepció va ser el fenomen de la *Nova Cançó*).

Paral·lelament a aquest període històric on les circumstàncies político-socials no presentaven pràcticament cap factor que afavorís l'extensió de l'ús social de la llengua catalana, l'arribada de nombrosos contingents de treballadors immigrants castellanoparlants (només en la dècada dels anys cinquanta arribaren uns 450.000 immigrants del sud i del centre de la península Ibèrica). Aquest fet provocà una forta reculada de la població catalanoparlant en termes absoluts (es passà del 75 % l'any 1940 al 68 % l'any 1968 i al 60 % l'any 1975). De més a més, en el mateix període els catalans s'acostumaren a utilitzar el castellà com a llengua de les relacions formals amb els desconeguts i cada vegada més també amb coneguts (alhora que es produeix una defecció lingüística d'una part de la burgesia catalana) al mateix temps que els factors socio-polítics continuaven essent desfavorables a l'ús de la llengua catalana.

La tímida obertura del règim els anys seixanta i les acaballes del franquisme van suposar un ressorgiment de la llengua catalana que va començar a tenir una petita presència en els mitjans de comunicació i en l'escena pública. La Constitució espanyola primer i l'Estat d'Autonomia de Catalunya després van suposar un pas endavant important en tant que establien la cooficialitat de la llengua catalana en les comunitats autònomes on aquesta fou reconeguda com a llengua pròpia. La creació de la Direcció General de Política Lingüística per part de la Generalitat de Catalunya l'any 1980 inicià una etapa fonamental en el procés de normalització lingüística de la llengua catalana. Aquest òrgan central de política lingüística ha aconseguit fites importants mitjançant campanyes de sensibilització i normalització, cursos, ajuts, convenis amb empreses, etc., per a la recuperació d'àmbits d'ús per a

la llengua catalana. L'aprovació de les respectives lleis de normalització lingüística (l'any 1983 a Catalunya i a la Comunitat valenciana i l'any 1986 a les Illes Balears) va suposar la despenalització definitiva de la llengua catalana i un instrument de treball per a la normalització i extensió de l'ús social del català. Aquestes lleis van establir normes i ajuts per facilitar i implantar la presència de la llengua catalana en les administracions públiques, l'ensenyament i els mitjans de comunicació.

Fruit d'aquestes accions, la comprensió de la llengua catalana i l'ús de la llengua catalana han augmentat considerablement tant en xifres absolutes com relatives. Així, s'ha passat d'un 60 % de catalanoparlants l'any 1975 al 64 % l'any 1986 (segons les darreres dades de les quals disposem) amb un augment relatiu d'aproximadament 350.000 catalanoparlants, mentre la comprensió oral passiva supera el 90 % del total de la població. Aquesta millora es fa evident quan analitzem les dades referides al coneixement del català a Catalunya segmentades per edats: així, veiem que si bé la comprensió oral passiva no varia gaire d'un grup d'edat a l'altre (deixant de banda el grup dels més grans de 65 anys on el 15,4 % manifesta no entendre el català i el dels nens d'edats compreses entre els 2 i els 14 anys on el percentatge de comprensió és només del 87 %), el domini del català escrit és incomparablement més estès entre els joves que no pas entre la població més gran: un 39,3 % dels nens entre els 2 i els 14 anys i el 47,8 % dels joves entre els 15 i els 29 anys el saben escriure, mentre que només un 21,7 % de la gent de més de 30 anys reconeix la seva competència en l'ús escrit de la llengua.

Com ja hem vist, però, l'ús de la llengua catalana, tot i augmentar considerablement entre el sector juvenil de la població (un 72,5 % dels joves entre 15 i 29 anys afirmen que el saben parlar, la qual cosa significa un 12 % més que la generació anterior), es troba encara molt enrera pel que fa a la capacitat d'escriure'l.

Les darreres dades de les quals disposem sobre coneixement de la llengua catalana referides a tot el territori del domini lingüístic català inclòs a l'Estat espanyol van ser elaborades a partir dels fulls censals del 1986 on els governs de les comunitats de Catalunya, València i Balears van incloure, amb el suport dels ajuntaments, una pregunta sobre el coneixement (no l'ús) actiu i passiu de la llengua catalana. Del resultat d'aquesta enquesta se'n desprèn que un total de 8.623.272 persones entén el català; 5.201.209 el saben escriure. Amb xifres absolutes tenim que un 88,2 % del total de la població dels territoris espanyols de llengua catalana (10.391.284) l'entén, el parla el 61,6 %, el sap llegir el 48,5 % i l'escriu el 22,7 %.

A aquestes dades cal afegir les relatives als altres territoris històrics de llengua catalana (Catalunya Nord, Andorra, Franja de Ponent i la ciutat de l'Alguer), i també les referides a les persones nascudes en tots aquests terri-

toris i l'Estat espanyol que saben parlar català però que viuen escampades arreu del món. A pesar que no disposem de dades sobre el coneixement de la llengua catalana a la Catalunya Nord i a la Franja de Ponent, i que les dades sobre Andorra i l'Alguer són escasses (es calcula que entre tots dos territoris sumen uns 40.000 catalanoparlants), podem afirmar que cal sumar

Taula 1
Nombre de persones competents en llengua catalana*

	<i>Catalunya</i>	<i>Comunitat valenciana(1)</i>	<i>Illes Balears</i>	<i>Total</i>
<i>Superfície (km²)</i>	31.895	23.305	4.965	60.165
<i>Població total</i>	5.978.638	3.732.682	679.964 (2)	10.391.284
<i>L'entén (oral passiu)</i>	5.287.200	2.775.682	560.995 (2)	8.623.272
<i>La sap parlar (oral actiu)</i>	3.747.813	1.780.741	444.034 (2)	5.972.588
<i>La sap llegir (escrit passiu)</i>	3.542.012	876.625	288.524 (2)	4.707.161
<i>La sap escriure (escrit actiu)</i>	1.844.493	252.947	103.769 (2)	2.201.209

Taula 2
Percentatge de persones competents en llengua catalana*

	<i>Catalunya</i>	<i>Comunitat valenciana(1)</i>	<i>Illes Balears</i>	<i>Total</i>
<i>L'entén (oral passiu)</i>	90,3 %	84,1 %	89,5 % (2)	88,2%
<i>La sap parlar (oral actiu)</i>	64,0 %	55,2 %	70,8 % (2)	61,6 %
<i>La sap llegir (escrit passiu)</i>	60,5 %	27,1 %	46,0 % (2)	48,5 %
<i>La sap escriure (escrit actiu)</i>	31,5 %	7,8 %	16,6 % (2)	22,7 %

* Padrans municipals d'habitants, 1986; dades censals procedents d'una operació estadística amb metodologia homogènia, tant pel que fa a la formalització de les preguntes com al desplegament d'una normativa única en les operacions de camp.

(1) Territoris històrics de predomini lingüístic valencià delimitats per la Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i d'ensenyament del valencià.

(2) Persones de 6 anys i més.

aproximadament unes 500.000 persones als totals abans esmentats. Així, doncs, el nombre total de catalanoparlants rondaria els sis milions i mig d'individus mentre que el total dels qui l'entenen superaria de poc els 9 milions.

Taula 3
Nombre de persones competents en llengua catalana

<i>(Segons l'edat)</i>	<i>2-14 anys</i>	<i>15-29 anys</i>	<i>30-44 anys</i>	<i>45-64 anys</i>	<i>65 i més</i>
<i>Total</i>	1.173.560	1.394.679	1.188.763	1.359.392	736.966
<i>L'entén</i> <i>(oral passiu)</i>	1.021.457	1.331.795	1.098.999	1.211.508	621.332
<i>La sap parlar</i> <i>(oral actiu)</i>	730.048	1.012.952	720.831	809.371	473.173
<i>La sap llegir</i> <i>(escrit passiu)</i>	647.137	1.040.950	724.639	744.885	383.083
<i>La sap escriure</i> <i>(escrit actiu)</i>	461.367	667.610	284.973	275.281	154.622
<i>No l'entén</i>	142.861	58.543	86.968	145.759	114.050
<i>No hi consta</i>	9.242	4.341	2.796	2.125	1.584

Taula 4
Percentatge de persones competents en llengua catalana

<i>(Segons l'edat)</i>	<i>2-14 anys</i>	<i>15-29 anys</i>	<i>30-44 anys</i>	<i>45-64 anys</i>	<i>65 i més</i>
<i>Total</i>	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
<i>L'entén</i> <i>(oral passiu)</i>	87,0 %	95,4 %	92,4 %	89,1 %	84,3 %
<i>La sap parlar</i> <i>(oral actiu)</i>	62,2 %	72,6 %	60,6 %	59,5 %	64,2 %
<i>La sap llegir</i> <i>(escrit passiu)</i>	55,1 %	74,6 %	60,9 %	54,7 %	51,9 %
<i>La sap escriure</i> <i>(escrit actiu)</i>	39,3 %	47,8 %	23,9 %	20,2 %	20,9 %
<i>No l'entén</i>	12,1 %	4,1 %	7,3 %	10,7 %	15,4 %
<i>No hi consta</i>	0,7 %	0,3 %	0,2 %	0,1 %	0,2 %

* Dades procedents dels padrons municipals d'habitants de Catalunya, 1986.
 Font: Consorci d'Informació i Documentació de Catalunya.

4. El marc legal

La llengua catalana és llengua oficial a Catalunya juntament amb el castellà (que ho és a tot l'Estat) i és definida com la llengua pròpia de Catalunya en l'article 3 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (Llei orgànica 4/1979, de 18 de desembre). A fi i efecte de concretar quins eren els àmbits que el govern autònom de la Generalitat havia de regular per assegurar el procés de normalització lingüística de la llengua catalana, el Parlament de Catalunya votà per unanimitat una llei de protecció de la llengua catalana. Es tracta de la *Llei de normalització lingüística a Catalunya* (Llei 7/1983, de 18 d'abril).

Aquesta llei, que estableix la doble oficialitat del català i del castellà en el territori de Catalunya, ha significat per primera vegada en la història moderna de la llengua catalana el reconeixement del català com la llengua específica d'ús col·lectiu a Catalunya. Els aspectes fonamentals d'aquesta llei recullen tres àmbits molt importants amb vista a la difusió de la llengua: l'ús oficial i les relacions entre els ciutadans i l'Administració, l'ensenyament i els mitjans de comunicació.

Pel que fa a l'ús oficial i les relacions amb l'Administració (articulat recollit al títol I —*De l'ús oficial*— de la llei), la llei estableix que el català és la llengua específica del Govern català i de l'Administració local a la vegada que els ciutadans poden utilitzar la llengua oficial que prefereixin en les seves relacions amb l'Administració (articles 1 i 8).

El títol II (*De l'ensenyament*) estableix que el català és la llengua específica de l'ensenyament a tots els nivells educatius. Això ha suposat la introducció del català en els programes d'estudis de l'ensenyament primari, secundari i superior, no només com a matèria d'ensenyament sinó també com a llengua vehicular de l'ensenyament als centres escolars de Catalunya (article 14.1 i 14.2).

En l'àmbit dels mitjans de comunicació (establert en el títol III —*Dels mitjans de comunicació*—), el Govern de Catalunya es compromet a promoure la llengua i la cultura catalanes en els mitjans de comunicació que li són propis i que vénen recollits a l'article 16.3 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (article 21.1). A fi i efecte de complir amb aquesta normativa, la Generalitat va crear el mes de setembre de 1983 TV3 —Televisió de Catalu-

nya—, la qual emet íntegrament la seva programació en català. Paral·lelament, es van crear *Catalunya Ràdio* i *RAC 105* per promoure la llengua catalana en el mitjà radiofònic. Finalment, al principi de 1989 es van inaugurar les emissions regulars del *Canal 33*, segon canal de la CCRTV (Corporació Catalana de Ràdio i Televisió) i que també emet íntegrament en català.

A fi i efecte de procedir de manera efectiva a la implementació d'aquesta llei, el Govern de Catalunya ha dictat nombrosos decrets d'acció, sobretot en matèria d'Administració pública i d'ensenyament. És així que podem parlar de la gairebé total normalització lingüística del personal adscrit a la Generalitat de Catalunya (cosa que esperem poder confirmar aviat amb l'enquesta que en aquests moments s'està realitzant) i de la immensa massa de documents que produeixen les diferents conselleries. Pel que fa a l'Administració local, aquesta també s'ha vist sotmesa als decrets del govern i a hores d'ara, podem afirmar sense gaire risc d'error que la llengua catalana hi és àmpliament utilitzada, almenys en la majoria dels municipis, de les diputacions i dels consells comarcals.

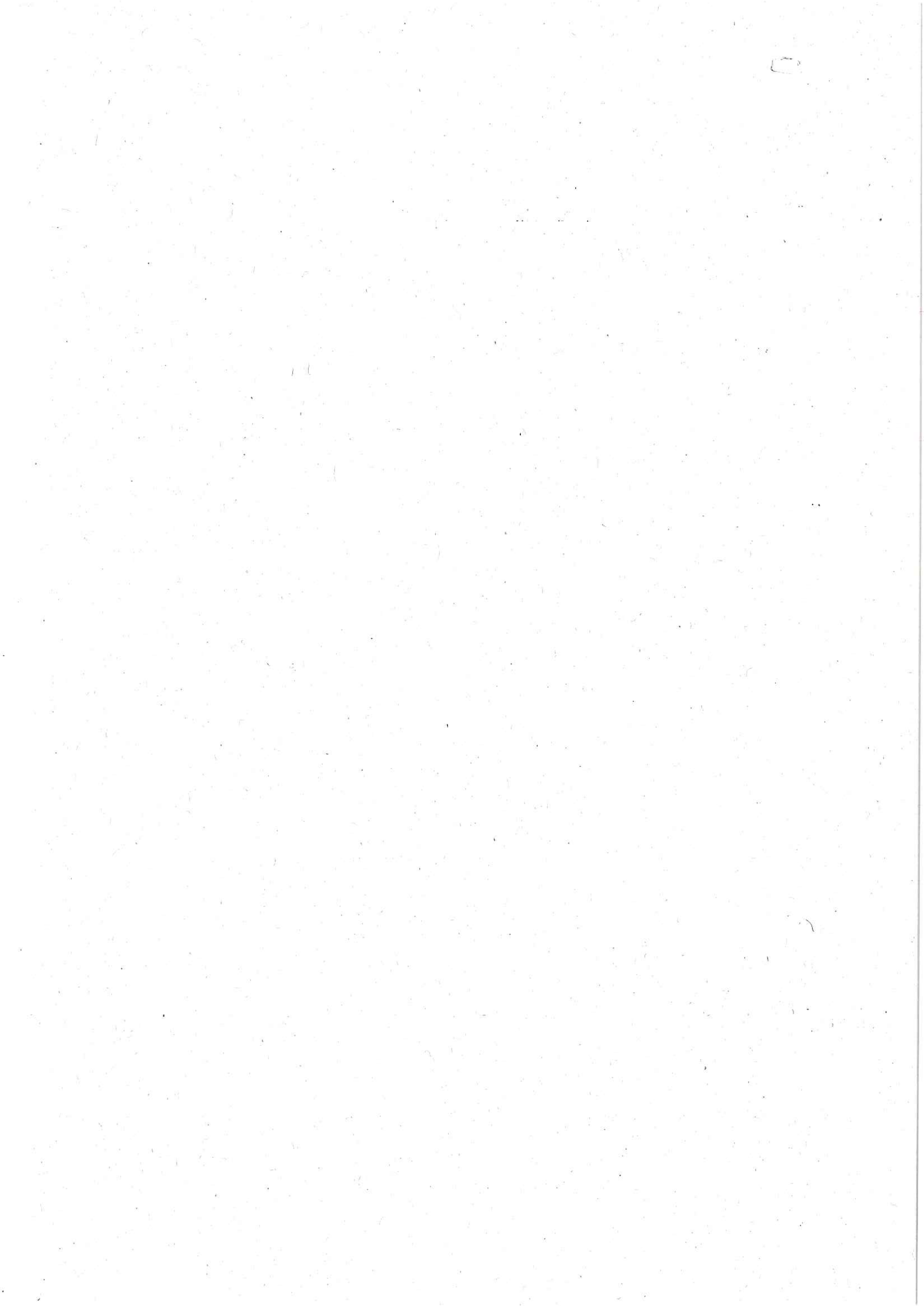
A la Comunitat valenciana, l'article 7 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat valenciana (Llei orgànica 5/1982, d'1 de juliol) disposa que els dos idiomes oficials són el valencià i el castellà. Cal esmentar que les tensions entre els diferents grups polítics van impedir que s'utilitzés el terme català per designar la llengua pròpia de la Comunitat. Com a Catalunya, el Parlament valencià va votar una *Llei de normalització lingüística* (Llei 4/1983, de 23 de novembre) anomenada *Llei sobre l'ús i ensenyament del valencià*, la qual estableix que el valencià és la llengua pròpia de la comunitat i que tots els ciutadans tenen el dret de conèixer-la i d'utilitzar-la.

L'article 3 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears (Llei orgànica 2/1983, de 25 de febrer) assenyala que la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, tindrà, juntament amb el castellà, el caràcter d'idioma oficial i tots tenen el dret de conèixer-la i d'utilitzar-la. Així mateix, el Govern balear també ha aprovat una *Llei de normalització lingüística*, (Llei 3/1986, de 29 d'abril) que regula l'ús del català en els diferents àmbits socials.

Per cloure aquest apartat del marc legal del català als territoris de llengua catalana inclosos a l'Estat espanyol, cal ressenyar les peticions d'oficialitat de la llengua catalana a les institucions de la CE introduïdes pels parlaments català i balear (peticions 113/88 i 161/89 respectivament) durant els anys 1988 i 1989. El mes de desembre de 1990, el Parlament Europeu va aprovar l'*Informe Reding* i una Resolució complementària. Un cop s'hagin aplicat aquests textos, això significarà la introducció del català al *Programa Lingua* i en els textos de la delegació de la Comunitat Europea a Barcelona, entre altres disposicions.

5. L'Administració pública

Podem afirmar que l'Administració autonòmica i local presenten en línies generals uns índexs prou elevats de normalització lingüística tant pel que fa a l'ús de la llengua entre els funcionaris i el públic com a la producció de documents. Confiem que l'enquesta que s'està realitzant entre els funcionaris ens permetrà confirmar i matisar aquesta afirmació. La situació, en canvi, és netament deficitària en l'Administració de justícia i en l'Administració central delegada ja que s'hi aprecia un gran desfasament entre l'ús oral informal i l'ús oral formal i escrit, on el català és encara molt minoritari. Amb tot, podem detectar alguns factors d'impuls en l'Administració de justícia com ara una creixent comprensió del fet lingüístic per part de jutges i magistrats, un cert augment de l'ús en la pràctica oral judicial i l'estatut legal del català en l'Administració de justícia.

6. L'ensenyament

Dins els diferents àmbits que componen el gruix de la societat en la qual es tracta d'incidir, l'ensenyament ocupa un lloc preponderant. No en va afectar un sector social importantíssim amb vista a l'aprenentatge, cultiu i extensió social de qualsevol llengua i, més encara, d'una llengua minoritzada: el jovent. Evidentment, l'àmbit educatiu no és uniforme i presenta problemàtiques diferents segons els nivells escolars, la qual cosa planteja una diversitat de situacions i aproximacions al tema.

Bandejada dels centres d'ensenyament durant pràcticament tot el franquisme (no fou fins el curs 1970-1971 que s'autoritzà algunes poques hores d'ensenyament de les «llengües natives»), la llengua catalana no es reincorpora a l'ensenyament amb caràcter obligatori fins l'any 1978. Aquell any, un Reial Decret incloïa la llengua catalana al pla d'estudis dels nivells de pre-escolar, EGB, BUP i FP de primer grau.

Un cop aprovat l'Estatut d'Autonomia i sobretot a partir de les transferències de competències en matèria d'ensenyament es desplegà una intensa activitat normativa per tal d'assolir no només l'ensenyament de la llengua catalana sinó també la utilització del català com a llengua vehicular de l'ensenyament. Aquestes accions culminaren amb l'aprovació pel Parlament de Catalunya de la *Llei de normalització lingüística* que estableix el català com a llengua pròpia de l'ensenyament en tots els nivells educatius (article 14.1). Així, doncs, per primera vegada la llengua catalana entrava de manera significativa en el món de l'ensenyament ja que el període precedent d'ensenyament en català (la Segona República) presentà nombroses mancances (vegeu Vallverdú 1990, pp. 21-22)*. El català es converteix, doncs, no només en matèria d'ensenyament sinó també en la llengua vehicular dels centres educatius.

A banda de les mesures reguladores administratives i de l'assessorament tècnic en matèries de material i recursos humans adreçats a les escoles, l'actuació de la Generalitat en matèria d'ensenyament (regulada pel títol III de la *Llei de normalització lingüística*) s'ha desenvolupat en tres direccions:

a) suport pedagògic al professorat mitjançant la coordinació d'escoles, seminaris d'assessorament didàctic i cursos de reciclatge;

*Vallverdú, Fr. *L'ús del català: un futur controvertit*, Ed. 62, B., 1990.

Taula 5
Hores de classe en llengua catalana

EGB	* Pre-escolar * Cicle inicial * Cicle mitjà * Segona etapa	4 hores setmanals 4 hores setmanals 3 hores setmanals (+ 2 d'estructures lingüístiques comunes, catalanes-castellanes) 3 hores setmanals
BUP		4 hores setmanals (Llengua i Literatura)
FP	* 1r grau * 2n grau	2 hores setmanals (Llengua i Literatura) 2 hores setmanals (Llengua i Literatura) (1a branca administrativa: 3 hores setmanals)
COU		3 hores setmanals de Llengua (4 hores Literatura optativa)

Taula 6
El català com a llengua d'ensenyament
(mínims establerts)

EGB	*Pre-escolar i Cicle inicial * Cicle mitjà * Segona etapa	ensenyament en català per a tots els alumnes, respectant el dret de ser ensenyat en la llengua habitual àrea de ciències socials o naturals àrea de ciències socials o naturals
FP		dues assignatures, una de l'àrea de ciències aplicades o de l'àrea formàtica comuna i una altra de l'àrea tecnològico-pràctica, de 5 o més hores a la setmana
BUP i COU		dues assignatures de les que tenen 3 o més hores a la setmana

Font: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament.

b) campanyes de catalanització dels centres escolars a partir de plans intensius de normalització lingüística (*La premsa a l'escola* i altres iniciatives) i espectacles diversos d'animació;

c) estudi i experimentació de mètodes didàctics, entre els quals cal subratllar el programa d'immersió lingüística per a nens castellanoparlants. Aquest

Taula 7
Distribució dels alumnes de l'escola primària a Catalunya*

	1986-1987		1989-1990	
<i>Distribució i comparació d'escoles</i>				
Unilingües catalanes	697	24 %	976	36 %
Bilingües evolutives	1.124	39 %	1.078	40 %
Bilingües estàtiques	1.014	35 %	645	24 %
Unilingües castellanes	60	2 %	31	1 %
<i>Distribució i comparació d'alumnes</i>				
Alumnes en català	401.565	42 %	467.382	56 %
Alumnes en les dues lleng.	312.373	33 %	278.542	34 %
Alumnes en castellà	231.832	25 %	82.050	10 %
<i>Distribució i comparació de professors</i>				
Professors amb domini del català	28.273	78 %	23.610	76 %
Professors amb experiència	21.887	61 %	22.042	71 %
Professors amb titulació	23.488	65 %	22.723	74 %

* Les xifres totals han disminuït degut a la baixa de natalitat.

Font: *Dades de la llengua a l'escola primària de Catalunya (1989-1990)*, Sedec, Dept. d'Ensenyament, B., 1991.

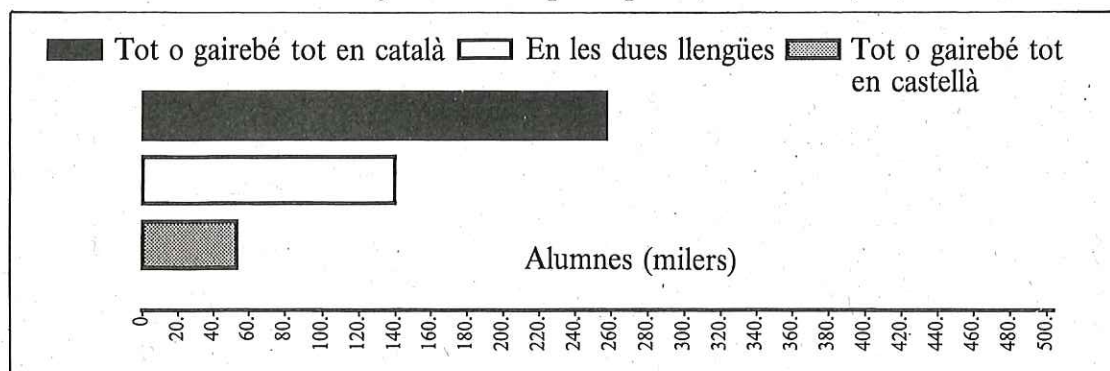
programa consisteix a immersir aquests nens en un context escolar catalano-parlant des del mateix inici de l'ensenyament primari sense oblidar, però, el conreu de la seva llengua familiar.

Els bons resultats obtinguts amb aquest mètode n'han generalitzat l'aplicació en un gran nombre d'escoles localitzades en àrees geogràfiques predominantment castellanoparlants (principalment les comarques del Barcelonès i el Baix Llobregat): actualment més de 50.000 nens segueixen aquest programa en les escoles de la conurbació de Barcelona.

L'impacte de l'ensenyament dins el conjunt de mesures adoptades en el procés de normalització lingüística, només comparable al de l'aparició de dos canals de televisió en català, es fa palès quan analitzem les dades generals de coneixement de la llengua en què el domini actiu del català (parlar i escriure) de la població de menys de 30 anys supera amb escreix el domini que en té la població adulta.

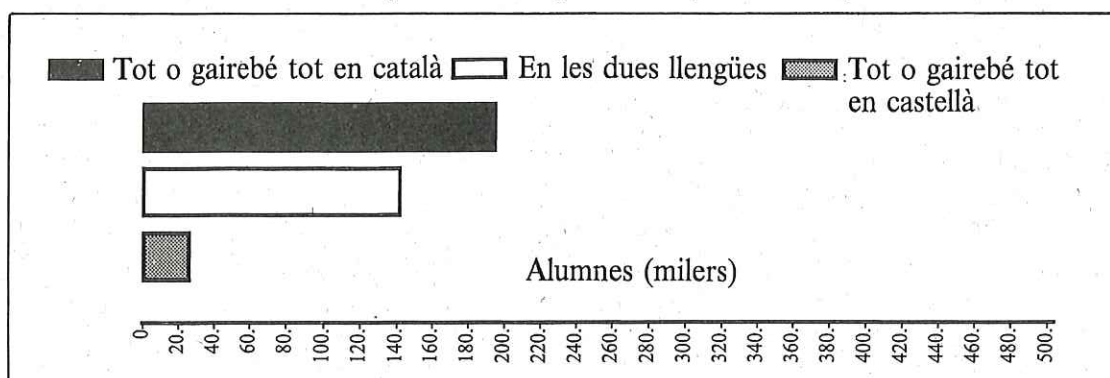
Si ens centrem en l'anàlisi dels diferents sectors educatius, podem tipificar les escoles catalanes de l'ensenyament primari en tres grans grups: catalanes (A), bilingües evolutives (B), i bilingües estàtiques (C). La meitat de les escoles dels grups A i B segueixen els plans d'immersió lingüística, la qual cosa significa que en els propers anys el 63 % de les escoles d'EGB seran

Taula 8
Distribució dels alumnes segons la llengua d'ensenyament. Total per a Catalunya. Escoles públiques (1989-1990)

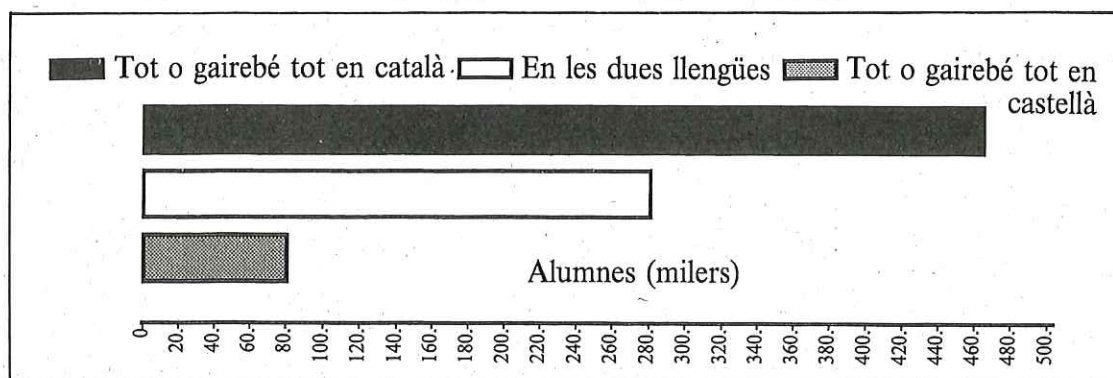
Font: *Dades de la llengua i l'escola primària de Catalunya (1989-1990)*, Sedec, Dept. d'Ensenyament, B., 1991.

Taula 9
Distribució dels alumnes segons la llengua d'ensenyament. Total per a Catalunya. Escoles privades (1989-1990)

Font: *Dades de la llengua i l'escola primària de Catalunya (1989-1990)*, Sedec, Dept. d'Ensenyament, B., 1991.

Taula 10
Distribució dels alumnes segons la llengua d'ensenyament. Total per a Catalunya. Total d'escoles (1989-1990)

Font: *Dades de la llengua i l'escola primària de Catalunya (1989-1990)*, Sedec, Dept. d'Ensenyament, B., 1991.

Taula 11
Nombre d'escoles que segueixen els programes d'immersió (1989-1990)

<i>Plaça</i>	<i>Escoles públiques</i>	<i>Escoles privades</i>	<i>Total</i>
<i>Barcelona (ciutat)</i>	45	26	71
<i>Barcelona (àrea metropolitana)</i>	227	38	265
<i>Baix Llobregat, Anoia</i>	85	8	93
<i>Vallès Occidental</i>	95	18	113
<i>Girona</i>	68	4	72
<i>Lleida</i>	22	1	23
<i>Tarragona</i>	48	1	49
Total	590	96	686

Font: *Dades de la llengua i l'escola primària de Catalunya (1989-1990)*, Sedec, Dept. d'Ensenyament, B., 1991.

Taula 12
Coneixement del català entre els estudiants universitaris(1)

<i>Català</i>	<i>UB</i>		<i>UAB</i>		<i>UPC</i>	
	<i>Total</i>	<i>%</i>	<i>Total(2)</i>	<i>%</i>	<i>Total</i>	<i>%</i>
<i>Comprèn (1):</i>						
<i>Bé</i>	60.909	92,6	—	95,6	14.389	92,7
<i>Regular</i>	1.129	1,7	—	—	835	5,4
<i>Gens</i>	3.750	5,7	—	—	304	2,0
<i>Parla:</i>						
<i>Bé</i>	54.640	82,4	—	88,2	10.358	68,2
<i>Regular</i>	7.869	9,3	—	8,5	3.482	22,5
<i>Gens</i>	3.766	4,4	—	3,2	1.425	9,2
<i>LLegeix (2)</i>						
<i>Bé</i>	—	—	—	91,6	12.679	81,8
<i>Regular</i>	—	—	—	5,2	2.263	14,3
<i>Gens</i>	—	—	—	3,1	606	3,9
<i>Escriu:</i>						
<i>Bé</i>	48.419	73,10	—	80,5	7.333	47,5
<i>Regular</i>	13.099	19,7	—	14,2	5.925	38,4
<i>Gens</i>	4.853	7,3	—	5,1	2.176	14,1

(1) Dades corresponents a l'any acadèmic 1988-1989.

(2) No hem pogut accedir a les xifres absolutes.

Font: Anuari de les tres universitats (1981-1990).

unilingües catalanes (tipus A). Cal matisar, però, que la majoria d'aquestes escoles es troba a zones rurals o semirurals on el percentatge de catalanoparlants és sensiblement superior a les altres (la Garrotxa, els dos Pallars i l'Empordà). En canvi, aquests centres tenen poca incidència en les comarques de l'àrea metropolitana de Barcelona (la qual representa aproximadament el 50 % de la població catalana, i presenta uns índexs més alts d'allofons), on predominen les escoles de tipus C (bilingües estàtiques). Això, juntament amb els centres privats que sovint no compleixen la normativa, suposa un repte important amb vista al futur ja que és en aquestes escoles on caldrà incidir amb més decisió pel que fa a l'ensenyament primari en català.

L'ensenyament secundari, en canvi, presenta més deficiències en la mesura que si bé el 100 % dels centres d'ensenyament compleix la normativa d'ensenyament del català, només el 40 % imparteix les dues assignatures obligatòries en català definides per la llei. La situació s'agreuja més en el cas de les escoles privades que, sovint, incompleixen del tot la normativa vigent.

Si considerem els centres d'*ensenyament superior*, la situació presenta grans diferències segons els centres i facultats malgrat que tots ells declaren en els seus estatuts l'oficialitat del català en les activitats docents i no docents. La Universitat Politècnica de Catalunya presenta una línia evolutiva prou satisfactòria al llarg dels darrers anys. A la creació del Servei de llengua i terminologia dedicat a la recerca i difusió de terminologia estandarditzada, organització de cursos de català per al PAS i elaboració de vocabularis tècnics, cal afegir que més del cinquanta per cent dels alumnes va rebre el curs passat un mínim de tres assignatures en català, la qual cosa representa un gran avenç respecte als primers temps de la UPC (de més a més, el 40 % dels alumnes va rebre 4 o més assignatures en català durant el mateix curs).

Quant a la Universitat de Barcelona i a la Universitat Autònoma de Barcelona, a manca de dades sobre l'ús de la llengua en les diferents facultats, els percentatges de coneixement del català són força elevats (més del 90 % en ambdós centres) i els dels qui saben parlar són prou correctes. També cal destacar la creació dels respectius serveis de català i de la figura del síndic de català de la UB.

El punt negre de la normalització del català en l'àmbit de l'ensenyament és sens dubte els centres privats d'estudis superiors (*Esade, Iese, Eada*, etc.) on, si bé darrerament s'ha incrementat la presència del català en la senyalització interna i en l'ús lectiu, es continuen observant uns índexs molt baixos d'ús en el material, els apunts i la bibliografia utilitzats.

L'últim punt que tractarem respecte a l'ensenyament és la projecció internacional del català a les universitats i organismes estrangers. Actualment el català s'ensenyava a 83 universitats d'Europa i Amèrica, vint-i-cinc de les

quals reben ajuts de la Generalitat, i a diversos casals catalans d'arreu del món (prop d'una vintena). A més de les diverses associacions estrangeres o internacionals que es dediquen als estudis de llengua i literatura catalanes (*Anglo-Catalan Society, Associació Internacional de Llengua i Literatura catalanes, Associazione Italiana di Studi Catalani, North American Catalan Society*), convé destacar la creació del *Certificat Internacional de Català* i la signatura d'un conveni amb la Universitat de la Sorbonne per a la creació d'una càtedra de llengua i literatura catalanes en aquesta universitat.

Ensenyament de llengua catalana en les universitats fora de l'Estat espanyol

Alemanya, R. F.

Universität Augsburg
 Otto-Friedrich Universität (Bamberg)
 Humboldt-Universität zu Berlin
 Freie Universität Berlin
 Universität Bielefeld
 Universität Bonn
 Volkshochschule des Stadt Bottrop
 Technische Universität Braunschweig
 Universität Bremen
 Universität Erlangen Nürnberg
 Johann Wolfgang Goethe-Universität
 (Frankfurt am Main)
 Albert-Ludwigs-Universität Freiburg
 Volkshochschule Freiburg
 Georg-August-Universität Göttingen
 Universität Halle
 Universität Hamburg
 Universität Heidelberg
 Christian-Albrechts Universität Kiel
 Universität zu Köln
 Universität Konstanz
 Karl-Marx-Universität Leipzig
 Johannes Gutenberg Universität
 Universität Münster
 Kreisvolkshochschule Offenbach
 Universität Passau
 Universität Regensburg
 Universität Siegen
 Universität Trier

Argentina

Universidad Nacional de la Plata
 Universidad Nacional de Rosario

Austràlia

La Trobe University

Austria

Universität Graz
 Universität Salzburg
 Universität Wien

Bèlgica

Vrije Universiteit Brussel

Canadà

University of Alberta
 University of Saskatchewan
 University of Toronto
 University of British Columbia

Dinamarca

Universitet Kopenhagen

Estats Units

University of California (Berkeley)
 Indiana University
 State University of New York at Buffalo
 University of California at Los Angeles
 Vanderbilt University (Nashville)
 University of Cameron (Oklahoma)
 Brown University (Providence, Richmond)
 University of California at Santa Barbara
 Pennsylvania State University
 University of Illinois
 Georgetown University (Washington D.C.)
 The Catholic University of America
 (Washington D.C.)

Finlàndia

Universitet Hèlsinki

França

Université Aix-en-Provence
 Université de Provence (Aix-en-Provence)
 Université de Lumière (Lyon II)
 Université de Blaise Pascal (Clermont II)
 Université de Haute-Alsace (Mulhouse)
 Université de la Sorbonne (Paris IV)
 Université de Perpignan
 Université de Haute-Bretagne (Rennes II)
 Université de Saint-Denis (Paris VIII)
 Université de Bordeaux III
 Université de Toulouse-Le Mirail

Hongria

Eötvös Loránd Tudományegyetem
(Budapest)
Budapesti Közgazdaságtudományi
Egyetem

Irlanda

University College Cork (Corcaigh)

Itàlia

Università degli Studi di Cagliari
Università degli Studi di Firenze
Università cattolica del Sacro Coure
(Milano)
Istituto Universitario Orientale (Napoli)
Università degli Studi Federico II (Napoli)
Università di Roma «La Sapienza»
Università degli Studi di Trieste
Università di Venezia «Ca'Foscari»

Iugoslàvia

University «Edvard Kardelj» (Ljubljana)
Filozofski Fakultet (Zagreb)

Japó

Waseda University (Tòkio)

Noruega

Universitet i Oslo

Països Baixos

Universiteit van Amsterdam

Polònia

Uniwersytet Jagiellonski (Kraków)
Wyższa Szkoła Pedagogiczna (Kraków)
Uniwersytet im Adama Mickiewicza
(Poznan)
Uniwersytet Warszawski

Portugal

Universidade Nova de Lisboa

Regne Unit

University of Bradford
University of Bristol
University of Cambridge
University College of Cardiff
University of Essex
University of Glasgow
University of Liverpool
Queen Mary and Westfield College
(London)
University of Manchester
University of Oxford
Salford University
University of Sheffield
University of Southampton
University College of Swansea
Wolverhampton Polytechnics

Romania

Bucuresti Universitat

Suècia

Uppsalas Universitet

Suïssa

Universität Basel

Txecoslovàquia

Univerzita Karlova y Praze (Praha)

Unió Soviètica

Universitet «T.G. Xevtchenko» (Kíiv)
Leningradski Universitet
Moskvi Universitet «Lomonòssov»

Xina, R.P.

University of Beijing (Pekín)

Font: Gabinet de Didàctica, Direcció General de Política Lingüística, octubre 1991.

7. Món socio-econòmic

Possiblement l'àmbit on més s'ha avançat però on, paradoxalment, encara més està per fer, sigui el de les activitats socio-econòmiques. En l'apartat dels elements positius, cal destacar el món sindical amb la recent creació dels serveis lingüístics d'UGT i de la CONC on s'aprecia, però, un gran desfament entre reunions d'executiu (on el català és majoritari) i les assemblees i les relacions internes interpersonals on el català encara és minoritari tot i l'augment notable dels darrers anys. Pel que fa a les organitzacions patronals, també cal fer èsment dels serveis lingüístics de la PIMEC (Petita i Mitjana Empresa de Catalunya) i de la SEFES (la Patronal). També cal subratllar l'avenç en el món comercial, on el 58 % dels establiments tenen els seus rètols en català i el 85 % dels comerciants utilitza preferentment el català com a llengua d'atenció als clients. Un tercer àmbit on la normalització ha incidit força, encara que ara per ara amb resultats força desiguals, és el de Telefònica, on s'ha posat en marxa un programa de cursos de català per a operadors, una edició bilingüe de les Pàgines Grogues, una catalanització dels rètols i instruccions de les cabines públiques, la redacció, traducció i correcció de textos, i actualització i difusió de terminologia de telecomunicacions. De més a més, confiem que la recent campanya de sensibilització en el món de l'automoció tingui aviat els seus efectes positius.

Quant al món empresarial, en canvi, la situació de la llengua catalana és encara precària en la mesura que les empreses no demostren massa sensibilitat respecte al tema de la normalització lingüística. Dins aquest context potser siguin les empreses de titularitat estatal com ara Iberia o Renfe les que més deixen de banda el català en les seves activitats. Aquestes empreses utilitzen el català de manera molt marginal en els usos lingüístics orals informals mentre que el castellà continua essent aclaparadorament majoritari en les funcions altes o considerades com a tals. Un altre àmbit on el català es troba en una situació delicada és el de les professions liberals (un indicador de les quals en són els col·legis professionals). Estudis recents han demostrat que encara avui la majoria de les comunicacions emeses per aquests col·legis professionals es fan en castellà. De més a més, s'ha de tenir en compte que al voltant dels titulars de les professions liberals circula una sèrie de persones que hi tenen un lligam laboral: secretàries, auxiliars, subalterns, etc., la qual

cosa gairebé sempre implica que tot aquest personal tampoc no empra el català habitualment.

És evident que el món socio-econòmic és un àmbit sobre el qual s'haurà d'incidir amb més decisió a partir d'ara ja que la situació es complicarà encara més amb la perspectiva del mercat únic i la integració europea. Fóra bo en aquest sentit una reforma de la *Llei de normalització* que facultés el Govern de la Generalitat per incidir mitjançant ordres i reglaments sobre les empreses radicades a Catalunya i sobre les que tenen previst instal·lar-s'hi. Es podria preveure la concessió de facilitats a aquelles empreses que estiguessin disposades a endegar un procés de normalització lingüística que fes de la llengua catalana no només la llengua de les comunicacions internes sinó la llengua de treball i la llengua de relació amb les altres empreses (subministradors, intermediaris, distribuïdors, etc.).

8. Mitjans de comunicació i producció cultural

Es tracta de dos àmbits on els avenços han estat espectaculars en determinades facetes (principalment en matèria de televisió i radiodifusió) i que són absolutament fonamentals amb vista a la normalització lingüística de la comunitat catalana.

8.1. Premsa

El primer diari escrit totalment en català fou el *Diari Català* fundat el 1879 per Valentí Almirall. Aquest diari, però, no sobrevisqué més de dos anys. Això no obstant, fins el 1939 es van publicar 25 diaris diferents en llengua catalana, tots ells a Barcelona. Ara bé, si s'havia avançat molt en premsa diària durant la II República, la situació no era tan idíl·lica com ens ha volgut fer creure. En efecte, si bé a Barcelona es publicaven 7 diaris en català, n'hi havia 12 en castellà i el 75 % dels exemplars difosos eren en castellà. En canvi, en la premsa no diària la situació fou més favorable.

Després de la victòria franquista, la totalitat de les publicacions catalanes van ser tancades i els tallers d'impremta confiscats pel nou règim, alhora que s'instal·lava una censura fèrria.

El pas cap a la democràcia va suposar l'aparició del primer diari en català després de gairebé quaranta anys: l'*Avui* (1975). A poc a poc s'anà incrementant l'oferta de premsa diària en català i aparegueren el *Punt Diari* (1979) i el *Regió 7* (1978) mentre que el 1986 tornà a aparèixer el *Diari de Barcelona*, i els anys 1989 i 1990 es publiquen en català el *Diari de Lleida* i el *Diari de Girona*.

Malgrat aquest increment notable de l'oferta de premsa diària en llengua catalana cal tenir present que el tiratge dels diaris en català només representa el 12 % del total i que l'audiència d'aquests cinc diaris catalans amb prou feines si supera el 14 %. Així, doncs, l'oferta periodística en castellà (*La Vanguardia*, *El País* i *El Periódico*) supera de llarg l'oferta en català, la qual cosa podem atribuir als factors següents: el trencament de la tradició periodística en català que suposaren els quaranta anys anteriors, la manca d'ense-

Taula 13
Evolució de la difusió dels periòdics publicats a Catalunya

<i>Periòdic</i>	<i>1985</i>	<i>1986</i>	<i>1987</i>	<i>1988</i>	<i>1989</i>
<i>La Vanguardia</i>	191.123	194.553	195.088	202.741	210.624
<i>El Periódico</i>	136.947	150.912	153.735	157.192	164.174
<i>El País (1)</i>	50.717	53.303	52.333	51.845	52.137
<i>Avui</i>	40.379	40.232	38.890	37.220	37.321
<i>Diari de Barcelona</i>	—	—	14.000 ²	13.674	14.122
<i>El Punt</i>	10.717	10.878	12.390	12.203	14.061
<i>Diari de Tarragona</i>	7.006	7.007	7.940	8.433	9.417
<i>Segre</i>	7.189	6.498	7.195	7.656	8.216
<i>Diari de Girona</i>	6.233	6.910	7.396	7.432	7.712
<i>La Mañana</i>	—	4.305	5.723	6.385	7.409
<i>Regió 7</i>	3.921	4.575	5.342	6.204	7.332
<i>Diari de Sabadell</i>	6.076	6.255	6.448	6.787	7.118
<i>Diario de Terrassa</i>	5.220	5.184	5.315	5.390	5.517
<i>Diari de Lleida</i>	2.500 ²	2.500 ²	2.500 ²	2.500 ²	2.500 ²
Periòdics esportius:					
<i>Sport</i>	50.078	51.134	50.468	56.775	64.256
<i>El Mundo Deportivo</i>	45.034	50.046	52.077	57.030	57.011

(1) Les dades de *El País* han estat calculades segons el percentatge dels exemplars de l'edició comuna per a tot l'Estat difosos a Catalunya.

(2) Es tracta d'una estimació feta per l'OJD per manca de dades.

Font: OJD.

nyament del català i en català, les onades d'allofons arribades a Catalunya els anys cinquanta i seixanta i la manca crònica d'habitud de llegir en català agreujada per l'absència de premsa en català durant molts anys. De més a més, la situació encara s'agreuja més si considerem que els diaris en català són els que menys fulls tenen, els que menys publicitat acullen en les seves pàgines i els que menys signatures de renom inclouen en les seves columnes.

Si pel que fa al terreny de la premsa diària el panorama català consisteix en un bon nombre de publicacions pròpies, amb una escassa incidència de la premsa estatal (llevat el cas de *El País* amb la seva edició de Barcelona) i una presència mínima a la resta de l'Estat (per la qual cosa hom tot detectar un espai català de la informació diària escrita clarament definit), la situació respecte a la premsa no diària és encara més preocupant: les publicacions setmanals, quizenals i mensuals de més difusió a Espanya tenen en la majoria una presència a Catalunya que oscil·la entre el 15 % i el 30 % de la difusió total, tant si són editades a Madrid com a Barcelona.

Els setmanaris de més difusió a Catalunya, com a tot Espanya, són els d'informació sobre la programació televisiva i l'anomenada «premsa del cor».

Taula 14
Utilització del català als periòdics publicats a Catalunya (1990)

<i>Títol</i>	<i>Ús del català</i>
<i>La Vanguardia</i>	Parcial (suplement cultura i llibres)
<i>El Periódico</i>	—
<i>El País</i>	Parcial (suplement de cultura)
<i>Sport</i>	—
<i>El Mundo Deportivo</i>	—
<i>Avui</i>	Total
<i>Diari de Barcelona</i>	Total
<i>Punt Diari</i>	Total
<i>Diari de Lleida</i>	Total
<i>Regió 7</i>	Total
<i>Diari de Tarragona</i>	Total
<i>Diari de Girona</i>	Total
<i>Segre</i>	Parcial
<i>Diari de Sabadell</i>	Parcial
<i>Diario de Terrassa</i>	Parcial
<i>La Mañana</i>	Parcial
<i>Nou diari</i>	Total

Font: Institut de Sociolingüística Catalana. Dept. de Cultura (1990).

En la premsa no diària d'abast general el domini del castellà és gairebé total, per bé que algunes publicacions inclouen suplements en català per a Catalunya (és el cas de *Lecturas* i del suplement de *Cambio 16*, intent fallit que no va prosperar). En català, després de la desaparició de *Canigó*, *El Món* i *Crònica*, aparegudes a la dècada dels 80, sols resten el setmanari *El Temps*, editat a València però amb una redacció a Barcelona, la revista *7 Dies* i el setmanari d'humor *El Triangle*.

Hi ha, tanmateix, un seguit de revistes especialitzades, totes amb uns tiratges que no superen els pocs milers d'exemplars, però fortament arrelades dins l'àmbit cultural català: revistes infantils i juvenils (*Cavall Fort*), literàries (*Els Marges*), religioses (*Catalunya Cristiana*), pedagògiques (*Escola Catalana*) i científiques (*L'Avenç*), entre d'altres. Així mateix, cal remarcar les diverses publicacions divulgades des de la Generalitat de Catalunya que entren, però, dins el circuit comercial ordinari (com ara la revista *Cultura*).

En la premsa local (comarcal i municipal), en canvi, l'ús del català és clarament majoritari ja que vora del 90 % de les publicacions d'informació local editades a Catalunya és redactat en català entre diaris, periòdics i revistes. Publicacions com ara *El Nou 9*, *La Veu del Baix Ebre*, *La Marxa de Catalunya*, etc., tenen una audiència prou important en les seves àrees de

Taula 15
Difusió dels periòdics catalans i lloc ocupat dins el conjunt de la premsa espanyola (1989)

<i>Títol</i>	<i>Difusió (lectors)</i>	<i>Lloc</i>
Informació general		
<i>El Periódico</i>	562.300	3
<i>La Vanguardia</i>	534.300	4
<i>El País</i>	196.700	1
<i>Avui</i>	164.100	15
<i>Diari de Barcelona</i>	47.000	41
<i>Punt Diari</i>	34.000	50
<i>Segre</i>	33.000	51
<i>Diari de Girona</i>	27.000	56
<i>La Mañana</i>	24.000	57
<i>Diari de Sabadell</i>	19.000	66
<i>Diari de Tarragona</i>	15.000	70
<i>Diari de Lleida</i>	8.000	79
Esportius		
<i>El Mundo Deportivo</i>	197.000	
<i>Sport</i>	151.000	

Font: De Mateo et alii. *La premsa a Catalunya els anys vuitanta*. Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1988. La premsa diària a Catalunya és majoritàriament en castellà. Dels cinc diaris d'informació general, a Barcelona, només dos (*Avui* i *Diari de Barcelona*) entren exclusivament el català, i representen un 12 % dels exemplars que es difonen diàriament a Catalunya. Cada setmana *El País* fa un suplement cultural en català i *La Vanguardia* l'usa parcialment en els de cultura i llibres. Pel que fa als diaris esportius, els dos que hi ha són redactats exclusivament en castellà, i dels nou diaris locals existents, quatre —*Punt Diari*, *Regió 7*, *Diari de Girona* i *Diari de Lleida*— són íntegrament en català (30 % dels exemplars difosos pels diaris locals) i la resta entren parcialment aquesta llengua.

difusió respectives. El percentatge decreix una mica en el cas de la premsa municipal, el 82 % de la qual és redactada en català.

8.2. Televisió

La televisió a Espanya té caràcter de servei públic essencial i l'Estat n'assumeix la titularitat. L'Estat espanyol, i en nom seu, l'ens públic *Radiotelevisión Española (RTVE)*, compta amb dos canals generals a tot el territori estatal (*TVE 1* i *TVE 2*) a més d'un seguit de centres regionals. L'Estat també va establir per llei la creació d'un tercer canal de televisió o canal autonòmic, la titularitat del qual li pertanyia i del qual donaria la concessió a les comunitats autònomes d'acord amb els respectius estatuts d'autonomia.

Taula 16
Difusió de la premsa no periòdica de caràcter comarcal (1989)*

<i>Títol</i>	<i>Lloc de publicació</i>	<i>Difusió</i>
<i>El 9 Nou (1)</i>	Vic	8.687
<i>Diari de Vilanova</i>	Vilanova i la Geltrú	5.481
<i>Ausona</i>	Vic	4.375
<i>El 3 de Vuit</i>	Vilafranca del Penedès	3.782
<i>La Veu de l'Anoia</i>	Igualada	3.765
<i>Plaça Gran</i>	Granollers	3.117
<i>Igualada (1)</i>	Igualada	2.730
<i>La Comarca d'Olot</i>	Olot	2.693
<i>Reus Diari (1)</i>	Reus	2.299
<i>Setmanari de l'Alt Empordà</i>	Figueres	2.236
<i>El Eco de Sitges</i>	Sitges	2.014
<i>El Pati</i>	Valls	1.903
<i>Crònica de Mataró (2)</i>	Mataró	1.891
<i>Hora Nova</i>	Figueres	1.726
<i>Revista de Badalona (1)</i>	Badalona	1.540
<i>La Veu del Baix Ebre</i>	Tortosa	1.394
<i>Nova Tàrrrega</i>	Tàrrrega	1.168
<i>Forja</i>	Castellar del Vallès	1.095
<i>Crònica de Súria</i>	Súria	1.079
<i>Rubricata</i>	Rubí	1.032
<i>Ancora</i>	Sant Feliu de Guíxols	1.002
<i>Ebre Informes</i>	Tortosa	997
<i>Migjorn</i>	Amposta	872
<i>Vida. Revista de la Família Igualadina</i>	Igualada	860
<i>Setmanari Montbui</i>	Caldes de Montbui	842
<i>Torelló</i>	Torelló	688

* Només s'han inclòs les publicacions sotmeses al control de difusió de l'OJD.

(1) Publicacions bisetmanals.

(2) Publicacions trisetmanals.

Font: OJD.

La *Corporació Catalana de Ràdio i Televisió*, creada per la Generalitat de Catalunya l'any 1983 d'acord amb l'Estatut d'Autonomia de Catalunya abans que el Parlament espanyol votés la llei abans esmentada, gestiona les emissores de televisió *TV3* (des de 1983) i *Canal 33* (des de 1989). L'aparició de *TV3*, i posteriorment la del *Canal 33*, va suposar un canvi substancial en l'oferta televisiva a Catalunya que ha alterat les xifres d'audiència dels altres canals públics de televisió (*TVE 1* i *TVE 2*). Per bé que *TVE 1* continua essent la cadena de televisió amb més audiència (més del 60 % l'any 1989), *TV3* i el *Canal 33* han assolit uns índexs d'audiència força importants ja que

Taula 17
Evolució de l'audiència de la televisió a Catalunya (1986-1990)

	1986	1987	1988	1988	1990
<i>TVE 1</i>	70,3 %	66,5 %	66,3 %	62,6 %	53,9 %
<i>TVE 2</i>	17,3 %	15,9 %	19,0 %	22,9 %	25,6 %
<i>TV3</i>	39,3 %	43,5 %	43,6 %	41,8 %	38,8 %
<i>Canal 33</i>	—	—	—	3,5 %	4,7 %
<i>Antena 3</i>	—	—	—	—	12,3 %
<i>Tele 5</i>	—	—	—	—	20,3 %
<i>Canal Plus</i>	—	—	—	—	1,3 %

Font: Mostra d'audiència/CCRTV.

Institut: DYMPANEL.

Mostra: Individus de més de 15 anys, residents a Catalunya.

la primera quasi arriba al 40 % i ha passat per davant del segon canal de *TVE*. *TVE 1* emet un programa informatiu en català els dies laborables mentre que *TVE 2* emet una programació de migdia i tarda pel sistema de desconexió de l'emissió estatal, i ha afegit de fa poc una programació pròpia en català dins l'espai nocturn. Així, doncs, fins fa poc i en algunes hores determinades del vespre, els televidents catalans podien disposar d'una oferta de 3 canals públics en català enfront d'un en castellà, per bé que aquest darrer era (i continua essent) el que té més audiència.

El català és exclòs absolutament dels programes de *TVE 1* i fins i tot les sèries basades en clàssics de la literatura catalana com ara *La plaça del Diamant* s'emeten doblades al castellà.

Aquest panorama ha experimentat, i més encara en el futur, un canvi substancial amb l'aparició de les televisions de capital privat. Així, el començament de les emissions d'*Antena 3* (desembre de 1989), *Tele 5* (març de 1990) i *Canal Plus* (setembre de 1990) ha canviat substancialment la correlació de les hores d'emissió en català i en castellà, així com els índexs d'audiència, en la mesura que la seva programació és íntegrament en castellà. Amb tot, hem de valorar de manera positiva l'evolució de la presència del català en el mitjà televisiu, ja que l'aparició de *TV3* i del *Canal 33* ha suposat una eina fonamental per a la programació diària lingüística de la comunitat catalana, ja que, ultra la programació diària íntegrament emesa en català del migdia fins a la mitjanit, representa un impuls important per a la comunicació publicitària en català que, gràcies a la seva presència en aquests dos canals, va incrementant lentament però continuada la seva ascensió.

Emissores de ràdio a Catalunya

<i>Sector públic</i>	
1) RTVE	<i>Radio 1 (OM), d'abast estatal. Radio 2 (FM), de música clàssica. Radio 3 (FM), d'abast estatal. Radio 4 (FM), en català, per a Catalunya. Radiocadena española (OM i FM), a 7 ciutats de Catalunya i amb bona cobertura del territori.</i>
2) CCRTV	<i>Catalunya Ràdio (FM), d'àmbit català. Catalunya Música (FM), de música clàssica. Ràdio Associació de Catalunya (FM), de música moderna.</i>
3) Corporacions locals	Tenen més de 130 emissores municipals, sense afany de lucre, agrupades a la <i>Federació d'Emissores Municipals de Catalunya (EMUC)</i> , la majoria als voltants de Barcelona o a les ciutats més grans i a Girona, mentre que a la Catalunya interior la seva presència és escassa.
<i>Sector privat</i>	
1) Grups estatals	<i>Cadena SER: emet a través de 7 emissores OM i 10 emissores FM. Antena 3: emet a través de 3 emissores FM i una de la cadena filial Radio 80. Cadena COPE: emet a través de 8 emissores a quatre ciutats (en OM i FM ahora).</i>
2) Àmbit català	<i>Cadena 13: present a través d'emissores FM associades a setze ciutats, amb cobertura de bona part de Catalunya. Cadena Catalana (amb emissores propietat de SER o de Rueda Rato de Madrid): present a emissores OM i FM a vuit ciutats, per bé que algunes emeten programes de la SER.</i>
3) Àmbit local	<i>Radio Miramar (OM): A Barcelona i amb emissores del mateix grup en d'altres ciutats de Catalunya i des de 1988 associada a les homònimes del País Basc. Radio Sabadell (OM). Radio Minuto (FM, de la SER). Radio Salud (FM), que ha estès la seva oferta especialitzada a d'altres ciutats d'Espanya. RKOR (FM).</i>

8.3. Radiodifusió

La radiodifusió a l'Estat espanyol, juntament amb la televisió, té caràcter de servei públic essencial de titularitat estatal. A Catalunya, és la Generalitat

Taula 18

Rànquing de les principals emissores de ràdio a Catalunya el mes de novembre de 1990 (audiència mitjana en dies laborals)

<i>Emissora</i>	<i>Ona</i>	<i>Ràdio</i>	<i>Oients que han escoltat un mínim de 1/2 hora diària</i>
<i>Catalunya Ràdio</i>	FM	Emis. Generalitat	480
<i>Ràdio 1</i>	OM/FM	RNE	424
<i>Ràdio Barcelona FM</i>	FM	SER	349
<i>Antena 3 BCN</i>	FM	Antena 3	304
<i>Ràdio Popular BCN</i>	FM	COPE	222
<i>Cadena RATO BCN OM</i>	OM	Cad. RATO	179
<i>Radio Tiempo</i>	FM	Minuto	170
<i>Ràdio Miramar OM</i>	OM	C. Ibérica	168
<i>Radio 80 Serie Oro</i>	FM	Antena 3	134
<i>Ràdio Barcelona OM</i>	OM	SER	134
<i>Ràdio Associació</i>	FM	Emis. Generalitat	113
<i>R. dial BCN</i>	FM	Corazón	87
<i>Radio Salud</i>	FM	Gr. Miramar	84
<i>Ràdio Club 25</i>	FM	Cad. RATO	80
<i>Ràdio 4</i>	FM	RNE	69
<i>R.M. Ràdio FM</i>	FM		65
<i>Ràdio 5</i>	FM	RNE	60
<i>Ràdio Sabadell</i>	OM	COPE	40
<i>Catalunya Música</i>	FM	Emis. Generalitat	36

Font: mostra d'audiència/CCRTV.

Institut: DYMPANEL.

Mostra: individus de més de 15 anys, residents a Catalunya.

que atorga les concessions d'emissores de FM a les persones físiques o jurídiques, a les corporacions locals o a un ens públic. Actualment, hi ha més de 100 emissores públiques i comercials de ràdio en FM i OM amb llicència. A aquestes cal afegir més de 130 emissores municipals sense autorització i d'altres de privades sense permís i algunes ràdios lliures.

Arran de la implantació de la FM, es va originar un gran creixement de l'audiència radiofònica. Segons l'EGM (Estudio General de Medios), el 1987 hi havia a Catalunya 2,1 milions d'oients de FM i 1,2 milions de OM. Tot i que la televisió és el mitjà de comunicació de més audiència (el 93 % de la població de Catalunya la veu diàriament), la ràdio manté una xifra elevada d'oients, que oscil·la entre el 50 % i el 60 %.

Els líders d'audiència a Catalunya són *Ràdio Barcelona* de la *Cadena SER* (FM), *Ràdio 1* (Radio Nacional de España en OM), *Catalunya Ràdio* (CCRTV

en FM) i *Antena 3* (en FM), de les quals només Catalunya Ràdio emet exclusivament en català i per a Catalunya. Per bé que Catalunya Ràdio és segons algunes dades la segona emissora amb més audiència de Catalunya (font de la CCRTV) o la tercera segons unes altres (font de la EGM), podem dir que la presència del català a les ones radiofòniques no acaba de ser totalment satisfactòria ja que l'audiència de les grans cadenes en castellà és aproximadament set vegades superior a l'audiència de les dues principals emissores en català.

A la ràdio hi ha diferències molt acusades en l'ús del català i el castellà, segons es tracti d'emissores de propietat pública o privada. Alhora, l'àmbit de cobertura és decisiu per a les perspectives de presència d'una o altra llengua, ja que els programes de més audiència a Catalunya són alguns dels que es dirigeixen a tot l'Estat i s'emeten, naturalment, en castellà.

Les tres emissores de la CCRTV i *Ràdio 4* de RTVE, totes elles de propietat pública, emeten exclusivament en català. La majoria de les 130 emissores municipals també emeten exclusivament en català per bé que la tria de la llengua depèn sovint de la llengua dels col·laboradors de l'emissora.

En la ràdio privada, *Cadena 3* és l'única que emet només en català. La resta d'emissores i cadenes —d'abast estatal, català o local— i la resta d'emissores de RTVE empen el castellà la major part del temps, principalment en els horaris i els espais de més audiència, la qual cosa ens permet concloure que el castellà és la llengua dominant de la ràdio a Catalunya.

8.4. Producció editorial

Per tradició, Barcelona ha estat de sempre la capital de l'edició hispanoamericana. S'hi publiquen al voltant de 15.000 títols per any malgrat la crisi de les exportacions a Amèrica del Sud, el màxim exponent de la qual és la fallida

Taula 19
Dades de la producció editorial

<i>Any</i>	<i>Català</i>	<i>Castellà</i>	<i>Gallec</i>	<i>Basc</i>	<i>Total</i>
1985	3.471	30.611	375	295	34.752
1986	3.754	32.431	418	309	36.912
1987	4.145	33.862	453	354	38.814
1988	4.230	35.052	481	602	40.365
1989	4.327	33.316	489	583	38.715
1990	4.447	34.178	572	690	39.887

Font: Direcció General de Promoció Cultural, Dept. de Cultura (1991).

d'*Editorial Bruguera*. Madrid és l'altra capital del sector i entre ambdues ciutats absorbeixen el 75 % dels títols que es publiquen a Espanya i dominen globalment i per sectors aquest mercat.

L'edició dels llibres en català ha assolit un bon nivell des de l'any 1975 ençà en tant que la producció editorial en llengua catalana s'ha multiplicat per set al llarg d'aquests quinze anys (s'ha passat dels escassos 611 títols publicats el 1975 als més de 4.400 de l'any 1990). Ara bé, no podem deixar d'esmentar tres factors negatius en aquesta evolució de la producció editorial en català. En primer lloc, s'ha de tenir en compte que hom partia d'una situació pèssima i d'uns nivells de publicació tan baixos que si bé la situació actual és prou favorable, no podem oblidar que, per exemple, la producció editorial en gal·lès és comparativament superior a la que es fa en català. En segon lloc, hem d'esmentar que el llibre català només compta amb dues grans empreses editorials (*Edicions 62* i *Enciclopèdia Catalana*) mentre una munió de petites editorials publiquen un percentatge prou significatiu en el mercat editorial català ja que aquestes petites editorials no poden assumir uns volums d'edició importants i tenen una existència precària. Finalment, s'han establert a Barcelona grans grups editorials (*Planeta, Plaza & Janés, Círculo de Lectores, Salvat*) la qual cosa fa que Barcelona es converteixi pràcticament en la capital estatal de l'edició en castellà donat que, de més a més, per a aquestes editorials l'edició en català és marginal econòmicament parlant, per bé que hagin tingut algunes iniciatives encomiables per incidir en el mercat en català.

Cal destacar també la producció de llibres en català de les diverses administracions així com l'ajut institucional del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya que ha instrumentat l'adquisició de 200 o 300 exemplars de cada títol per part de la xarxa de biblioteques, així com altres fonts per a convenis de coedició i suport a traduccions i intercanvis. En aquest sentit és important destacar la creació de la *Institució de les Lletres Catalanes*.

El nombre d'exemplars venuts va augmentar de 3.300.000 unitats el 1980 a 5.300.000 unitats el 1984, si bé la venda mitjana per títol va experimentar una baixa del 15 %.

El mercat del llibre en català es defineix en funció de les necessitats generades per la normalització de l'ensenyament del i en català en tots els nivells educatius. A partir de 1975 s'assisteix a una gran proliferació d'edicions de llibres de text de totes les matèries. Així mateix es multiplica l'edició del llibre infantil i juvenil.

Paral·lelament, l'edició dels clàssics de la literatura catalana, primer, i després de la literatura universal, ambdues a l'abast de tots els públics, té com a principals destinataris els alumnes dels instituts i de les universitats a

la vegada que cobreix una immensa llacuna que existia en l'edició de llibres en català.

D'una manera semblant, l'edició d'obres de referència s'inicia amb una gran oferta de diccionaris de llengua catalana, s'estén als diccionaris bilingües català-castellà, abasta les principals llengües modernes (anglès, francès, alemany, rus, japonès) i es complementa amb la publicació d'enciclopèdies de caràcter general i grans sèries il·lustrades, sovint en fascicles, que tracten de temes artístics, històrics, folklòrics, gastronòmics, etc.

Al costat d'aquestes iniciatives que vénen donades per les exigències del mercat, cal subratllar l'esforç destinat a incorporar a la llengua catalana no només els clàssics de la literatura de tots els temps, sinó també els clàssics del pensament i de la ciència, en edicions acurades que sovint són les primeres que es fan a la Península i que abasten temes que van des de la filosofia a la informàtica passant per l'economia i l'alta tecnologia.

Per veure com aquestes grans línies afecten la producció editorial, desglossem el total de llibres catalans impresos a Catalunya l'any 1987, segons dades de l'Institut Català de Bibliografia en els diversos aspectes que acabem d'esmentar:

Total llibres impresos a Catalunya 1987	12.715 (1)	
Total en català	2.813 (1)	
Llibres institucionals (organismes oficials o entitats privades)	725	(25,7 % total català)
Llibres del sector privat	2.088	(74,2 % total català)
- Llibres de text	176	(6,2 % total català)
- Infantils o juvenils/original	396	
(2)- Infantils o juvenils/traducció	257	(23,2 % total català)
- Literatura global/original	461	
(2)- Literatura global/traducció	267	(25,8 % total català)
- D'altres	531	

(1) Les xifres s'allunyen de les esmentades més amunt i facilitades pel Gremi d'Editors de Catalunya, que parteix de l'ISBN dels llibres per fer el còmput. La base de dades de l'ICB recull les dades bibliogràfiques dels llibres del dipòsit legal, això és, dels llibres impresos a Catalunya, hi siguin editats o no. Tot i la diferència de criteri, i atès que només l'ICB podia elaborar una classificació d'aquesta mena, ens ha semblat interessant d'incloure-la amb caràcter indicatiu.

(2) Les traduccions ocupen el 39,3 % dels llibres infantils i juvenils impresos en català, així com el 36,6 % de la literatura en general.

Font: Institut Català de Bibliografia.

Taula 20
Dades de la producció editorial en català i castellà (1985-1989)

<i>Any</i>	<i>A Madrid</i>	<i>A Barcelona</i>	<i>Dels avals en català</i>
1985	13.244	13.827	3.471
1986	14.525	13.876	3.754
1987	14.587	14.933	4.145
1988	15.370	16.098	4.230
1989	15.001	14.276	4.327

Font: Direcció General de Promoció Cultural, Dept. de Cultura (1991).

8.5. La producció cinematogràfica i el vídeo

La normalització de la llengua catalana dins el món del cinema s'ha vist afectada pel procés de reestructuració que ha patit la indústria cinematogràfica a Europa. Avui és molt difícil (llevat de les grans productores internacionals) realitzar pel·lícules sense ajuts públics o la participació d'organismes de televisió en el projecte. D'acord amb aquests nous paràmetres de producció, el paper de la Generalitat s'ha convertit en decisiu atesos els ajuts destinats a realitzacions i els acords presos entre *TV3* i l'*Associació Catalana de Productors Cinematogràfics*.

Fins el 1986, els instruments cabdals per a la implantació d'una política de normalització lingüística dins l'àmbit de la cinematografia van ser les subvencions per a la realització de dobles versions de pel·lícules catalanes i per al doblatge de films estrangers (12 llargmetratges, 2 curts i 20 films infantils van ser doblats del 1981 al 1986).

L'aparició de la subvenció a llargmetratges l'any 1986, la qual cosa fixa el requisit d'exhibició exclusivament en català a Catalunya per als films que se'n beneficien, va comportar un increment notable del català a les sales d'exhibició, alhora que suposava la pràctica desaparició de les subvencions a la doble versió i al doblatge de produccions cinematogràfiques.

Gràcies a això, el català ha passat de ser merament una llengua d'exhibició (mitjançant alguns doblatges clarament insuficients, però) a ser una llengua de creació. En efecte, més del 50 % de la producció cinematogràfica catalana dels darrers anys s'ha fet en català. Ara bé, val a dir que la majoria de les pel·lícules en català continuen tenint una audiència molt fluixa i no s'exhibeixen gaire temps en cartellera. Caldria incidir, doncs, en una política sistemàtica de doblatges al català de les pel·lícules estrangeres d'èxit de manera que el públic pogués tenir l'opció d'anar a veure-les en català. El proble-

Taula 21
Llargmetratges produïts a Catalunya (1989-1990)

<i>Any</i>	<i>Total</i>	<i>Exhibits en català</i>	
		Total	%
1989	13	8	61
1990	17	14	82

Font: Servei de Cinematografia. Dept. de Cultura, 1991.

Taula 22
Pel·lícules doblades al català (1986-1990)

<i>Any</i>	<i>Llargmetratges</i>	<i>Curtmetratges</i>	<i>Infantils</i>
1986	—	—	—
1987	—	—	—
1988	—	—	—
1989	1	—	—
1990	—	—	—

Font: Servei de Cinematografia. Dept. de Cultura, 1991.

Taula 23
Pel·lícules catalanes en doble versió (1986-1990)

<i>Any</i>	<i>Llargmetratges</i>	<i>Curtmetratges*</i>
1986	12	2
1987	8	13
1988	13	7
1989	8	9
1990	13	14

Font: Servei de Cinematografia. Dept. de Cultura, 1991.

* Curtmetratges subvencionats dels quals no saben si existeixen en doble versió o només en versió catalana.

*Taula 24**
Recaptació i espectadors dels teatres de Barcelona durant la temporada de l'1 de setembre de 1986 al 31 d'agost de 1987(1)

	<i>Total</i> Nre. i (%)	<i>Institutions</i> Nre. i (%)	<i>Consorti</i> Nre. i (%)	<i>Indep.</i> Nre. i (%)	<i>Privats</i> Nre. i (%)
Estrenes (2)	116 (100)	61 (100)	6 (100)	16 (100)	33 (100)
<i>En català</i>	64 (55,1)	39 (93,9)	6 (100)	10 (62,5)	9 (27,2)
<i>En castellà</i>	33 (28,4)	6 (9,8)		5 (31,2)	22 (66,6)
<i>D'altres</i>	19 (16,3)	16 (26,2)		1 (6,2)	2 (6,0)
Teatres	15	7	1	2	5
Recaptació	823.419.257	160.377.150	14.060.400	34.423.833	614.567.874
Funcions	3.438	940	180	377	1.941
Espectadors	887.331	203.303	21.851	59.690	602.487
Oferta	2.841.387	713.956	48.600	150.162	1.928.669
Assist. mitj.	258	216	121	158	310
Coef. d'oc.	0,31	0,28	0,44	0,39	0,31

Font: Revista *El Público* i elaboració pròpia amb dades facilitades per l'Institut del Teatre.

(1) Per als criteris utilitzats en la classificació vegeu la taula 25.

* No hem pogut accedir a les dades actualitzades de les temporades posteriors.

ma, però, resideix principalment en les empreses distribuïdores, les quals al·leguen que les pel·lícules doblades al català no tenen sortida i no paga la pena invertir-hi diners i esforços.

Pel que fa al vídeo, la situació és, al nostre entendre, clarament insuficient per a la llengua catalana. De fet, només entrant en qualsevol videoclub, hom es pot adonar que l'oferta de vídeos domèstics en català és pràcticament nul·la. Caldria aprofitar tot el material cinematogràfic doblat al català existent en els fons de *TV3*, *Canal 33* i *TV2* (previ acord sobre drets de distribució i exhibició amb qui pertoqui) per posar al mercat una oferta més àmplia de vídeos domèstics en català. No obstant això, cal subratllar la comercialització de 80 pel·lícules d'èxit doblades al català durant els anys 1990 i 1991.

8.6. Teatre

La major part de la producció teatral a Catalunya es concentra a la ciutat de Barcelona, on és pot distingir entre el vodevil i el «gènero chico» —la majoria dels quals es fa en castellà— i el teatre seriós (o més intel·lectual, si voleu dir-ho així), representat majoritàriament en català.

Taula 25*

Recaptació i espectadors als teatres de Barcelona durant la temporada de l'1 de setembre de 1987 al 31 d'agost de 1988(1)

	<i>Total</i> Nre. i (%)	<i>Institucions</i> Nre. i (%)	<i>ConSORCI</i> Nre. i (%)	<i>Indep.</i> Nre. i (%)	<i>Privats</i> Nre. i (%)
Estrenes (2)	110 (100)	64 (100)	3 (100)	13 (100)	30 (100)
<i>En català</i>	65 (55,1)	37 (93,9)	3 (100)	10 (76,9)	15 (50,0)
<i>En castellà</i>	23 (20,9)	8 (12,5)		1 (7,6)	14 (46,6)
<i>D'altres</i>	22 (20,0)	19 (29,6)		2 (15,3)	1 (3,3)
Teatres	15	7	1	3	4
Recaptació	630.949.227	207.939.337	16.585.725	20.805.565	385.618.600
Funcions	2.694	771	180	293	1.450
Espectadors	595.850	217.228	22.216	28.715	327.691
Oferta	2.134.255	552.605	45.235	115.998	1.420.417
Assist. mitj.	221	282	124	98	226
Coef. d'oc.	0,28	0,39	0,49	0,25	0,23

* No han estat facilitades les dades corresponents als anys posteriors.

(1) Criteris utilitzats en la classificació:

– Els diversos tipus de locals s'han agrupat en quatre categories: 1) *Els teatres institucionals* que depenen de l'Administració (Autonòmica, Municipal, Provincial...); 2) *Els teatres d'empresa privada*, amb una intervenció del diner públic nul·la o poc important; 3) *Les sales independents*, de gestió privada, però amb forta dependència de les subvencions; 4) *Els consorcis* que recullen les aportacions de diverses institucions.

– La *recaptació* dona l'import global de les entrades venudes; les *funcions*, el nombre total de representacions efectuades; els *espectadors*, el nombre total dels assistents a les funcions donades; l'*oferta* recull el nombre total de butaques disponibles d'entre totes les funcions realitzades de tots els teatres de la ciutat o en consideració; l'*assistència mitjana* resulta de dividir els espectadors pel nombre de representacions, i el *coeficient d'ocupació del local* surt de dividir el nombre total d'espectadors pel nombre total de butaques possibles.

(2) Inclou tota mena de manifestacions escèniques. Els diversos espectacles del Festival Internacional de Titelles han estat considerats, a efectes estadístics, com un sol espectacle.

Font: Revista *El Público* i elaboració pròpia amb dades facilitades per l'Institut del Teatre.

* No hem pogut accedir a les dades actualitzades de les temporades posteriors.

Fora de Barcelona, existeixen nuclis teatrals importants a Osona i al Vallès i ciutats on desenvolupen activitats teatrals significatives: Sitges (Festival Internacional), Tàrraga (Fira del Teatre al Carrer), Granollers (Cicle de Teatre), Terrassa (temporada de dansa), Sabadell (programació operística de la Faràndula), Peralada (Festival de Música) i les escenificacions de la *Passió* d'Esparreguera, Olesa de Montserrat, Cervera i Uldecona. De més a més, existeix una xarxa de teatres públics que aplega ciutats i pobles d'arreu del territori.

En tots els espectacles que es representen fora de Barcelona, hi ha un clar predomini de la llengua catalana que, si exceptuem les participacions de companyies estrangeres, arriba a assolir el 90 % del total. Ara bé, es tracta sobretot de produccions de caràcter semiprofessional o *amateur*.

La temporada 1987-1988 es van representar a Catalunya, si exceptuem els espectacles no professionals, 465 produccions teatrals segons el *Resum de la temporada teatral a Catalunya 1987-1988* editat pel Departament de Cultura i l'Institut del Teatre. En aquest total, s'hi inclouen totes les manifestacions escèniques (dansa, òpera, mim, titelles, etc.).

A la ciutat de Barcelona, la temporada anterior i la que hi fem esment es van representar les produccions que figuren en les taules 25 i 26.

La temporada 1986-1987, l'empresa privada suposà el 68 % de l'oferta total d'espectacles i d'espectadors, i el 75 % del taquillatge. Dels teatres d'empresa privada, tres tenen una programació exclusivament castellana (Apolo, Goya i Martínez Soria, que sumen un total de 374.065 espectadors, i dos tenen una programació majoritàriament catalana: el teatre Condal (2 obres en castellà que reuniren 8.711 espectadors i 4 obres en català amb 24.105 espectadors i una en altres llengües) i el Victòria que, si exceptuem el *Mummenschanz New Show* i *Tormentos y delicias de la carne*, va aplegar un total de 199.099 espectadors. El total d'espectadors que va assistir al teatre en català d'empresa privada és, doncs, de 217.204 persones, cosa que representa el 36 % del total d'espectadors dels teatres d'empresa privada.

Pel que fa als teatres institucionals, només al *Poliorama*, embrió del futur *Teatre Nacional de Catalunya*, la programació del qual és exclusivament en català, es detecta una assistència massiva de públic: 78.491 espectadors per a 5 obres representades, una sola de les quals n'aplegà 40.659.

Això no vol dir que no es considerin èxits obres representades en teatres que tenen un aforament més baix, però on la mitjana d'assistència i el coeficient d'ocupació són alts com passà al *Regina* la temporada que començem o al *Lliure* la temporada següent, per esmentar dues sales de caràcter institucional que, juntament amb el *Romea*, ha apostat sempre per la llengua catalana, tant en l'estrena d'obres originals com en la incorporació al català dels textos més cèlebres d'aquest gènere literari.

Respecte a la temporada 1987-1988, cal remarcar la feblesa del mercat, que sofreix una reducció de públic i d'oferta de l'ordre d'un 25 %.

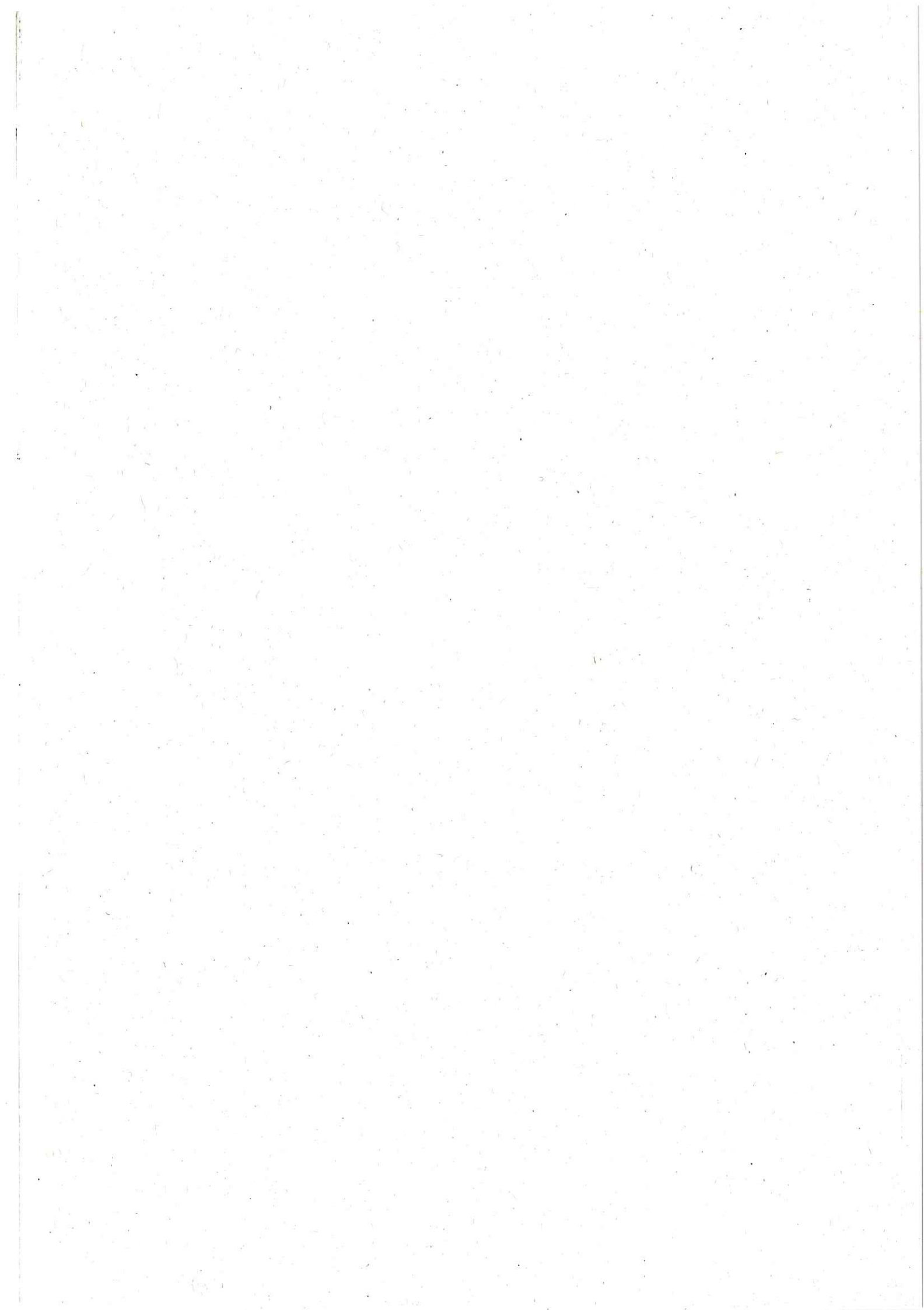
L'empresa privada hi suposa el 66,5 % de l'oferta total d'espectacles, el 54,9 % d'espectadors i el 61,1 % del taquillatge. Dels teatres d'empresa privada, dos tenien una programació exclusivament en castellà (l'*Apolo*, que aplegà 134.337 espectadors en total i el *Goya* que, llevat d'*Ondina*, que es va representar en català —7.277 espectadors— sumà un total de 71.433 espectadors), i dos feren una programació majoritàriament en català (el *Condal* que, llevat de l'*Antologia de la Zarzuela*, aplegà 29.566 espectadors i el *Victòria* que n'aplegà 65.313, deixant de banda les dues obres representades en castellà). El total d'espectadors que va assistir al teatre en català d'empresa privada va

ser de 102.156, gairebé 100.000 menys que la temporada anterior, que representen el 31,1 % del total d'espectadors dels teatres d'empresa privada. Aquesta davallada es deu al fet que la temporada 86-87 hi va haver tres grans èxits al *Victòria*, que arribaren a assolir plegats gairebé 200.000 espectadors, mentre que la temporada següent només una obra (*La botiga dels horrors*) aconseguí una audiència de més de 50.000 persones.

A nivell de teatres institucionals, el *Poliorama* aplegà un total de 78.258 espectadors i el *Teatre Lliure* n'assolí 14.176 només amb unes representacions de *Lorenzaccio*, *Lorenzaccio*. Així mateix, cal remarcar l'èxit obtingut pels tres espectacles teatrals catalans representats al *Mercat de les Flors*, que reuniren un total de 34.056 espectadors.

8.7. Discografia

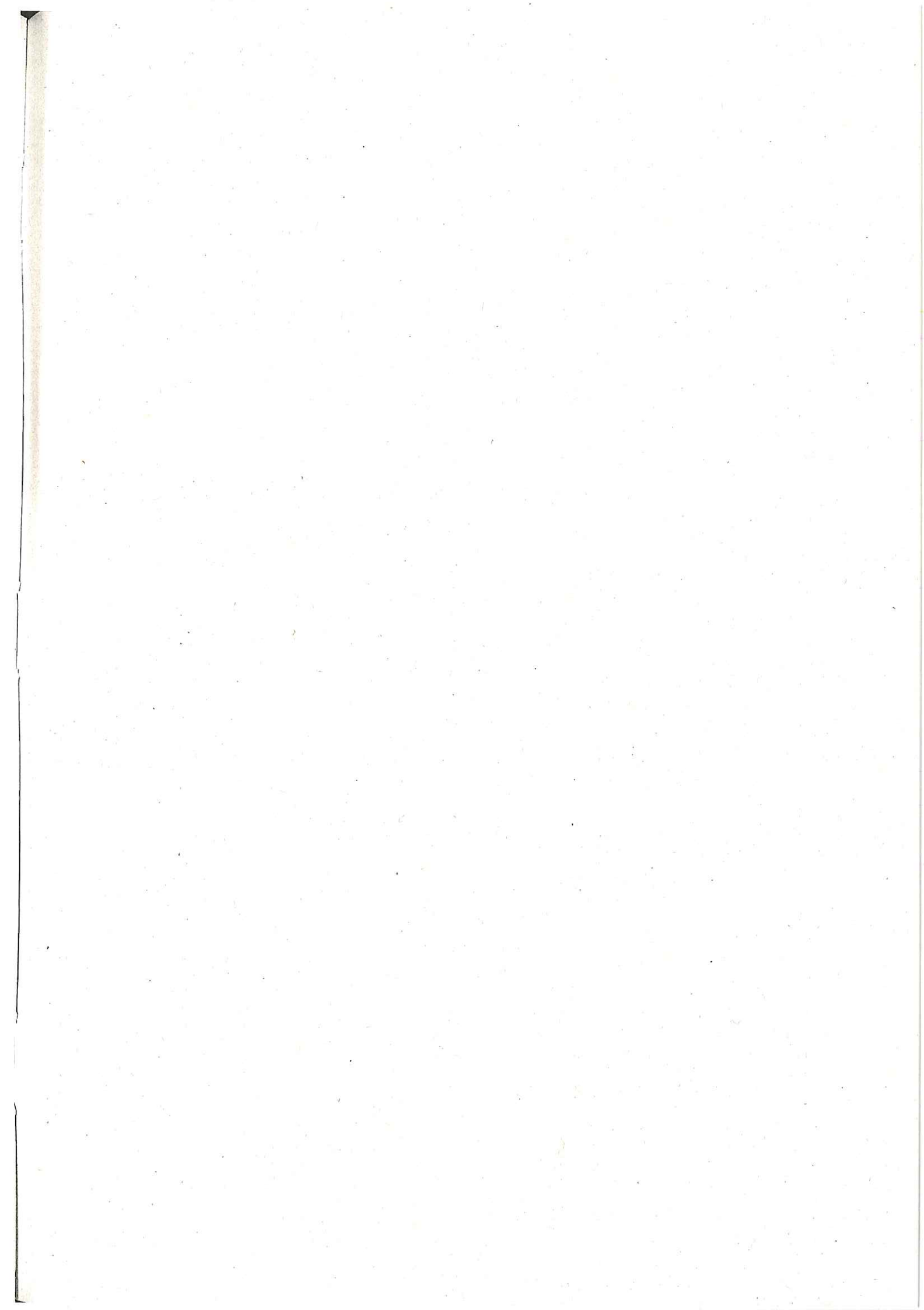
El sector de la cançó en català sembla recuperar-se lentament de l'ensulsiada que els anys vuitanta van suposar per a la cançó catalana en general i la *Nova Cançó* en particular. L'aparició de nous valors que connecten millor amb les noves generacions com ara Albert Pla, *Sopa de Cabra*, *Els Pets*, *Sau*, *Sangtraït*, etc., pot ajudar a superar una situació encara precària atesa la manca de confiança dels empresaris en els cantants catalans, la poca capacitat financera de les companyies editores en català, l'emigració de les discogràfiques importants a Madrid i la competència de les multinacionals del disc que serveixen quasi exclusivament música anglosaxona.

Índex de taules

<i>Taula</i>	<i>Títol</i>	<i>Pàg.</i>
1	Nombre de persones competents en llengua catalana (1986)	17
2	Percentatge de persones competents en llengua catalana (1986)	17
3	Nombre de persones competents en llengua catalana segons l'edat (1986)	18
4	Percentatge de persones competents en llengua catalana segons l'edat (1986)	18
5	Hores de classe en llengua catalana (1990)	24
6	El català com a llengua d'ensenyament (1990)	24
7	Distribució dels alumnes de l'escola primària a Catalunya	25
8	Distribució dels alumnes segons la llengua d'ensenyament. Total per a Catalunya. Escoles públiques (1989-1990)	26
9	Distribució dels alumnes segons la llengua d'ensenyament. Total per a Catalunya. Escoles privades (1989-1990)	26
10	Distribució dels alumnes segons la llengua d'ensenyament. Total per a Catalunya. Total d'escoles (1989-1990)	26
11	Nombre d'escoles que segueixen els programes d'immersió	27
12	Coneixement del català entre els estudiants universitaris (1989-1990)	27
13	Evolució de la difusió de periòdics publicats a Catalunya (1985-1989)	34
14	Utilització del català en els periòdics publicats a Catalunya (1990)	35
15	Difusió dels periòdics catalans i lloc ocupat dins el conjunt de la premsa espanyola (1989)	36
16	Difusió de la premsa no periòdica de caràcter comarcal (1989)	37
17	Evolució de l'audiència de televisió a Catalunya (1986-1990)	38
18	Rànquing de les principals emissores de ràdio a Catalunya el mes de novembre de 1990 (audiència mitjana en dies laborals)	40
19	Dades de la producció editorial (1985-1990)	41
20	Dades de la producció editorial en català i en castellà (1985-1990)	44
21	Llargmetratges produïts a Catalunya (1989 i 1990)	45
22	Pel·lícules doblades al català (1986-1990)	45
23	Pel·lícules catalanes en doble versió (1986-1990)	45

<i>Taula</i>	<i>Títol</i>	<i>Pàg.</i>
24	Recaptació i espectadors en els teatres de Barcelona durant la temporada de l'1 de setembre de 1986 al 31 d'agost de 1987 .	46
25	Recaptació i espectadors en els teatres de Barcelona durant la temporada de l'1 de setembre de 1987 al 31 d'agost de 1988 .	47

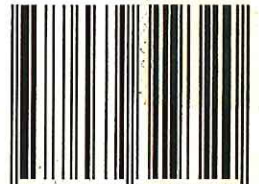
1031013017

DL/42-21e

0161-58160

C

ISBN 84-393-1932-0

9 788439 319320